

د مرغلرو امپل

قيام الدين خادم

د. غلامرضا خرداندیش
د. مرغلروا میل 7028

فهرست مطالب
۱۳۸۴/۱/۲۶

دناز په خوب ویدی غنچی ورو، ورورا وینو مه
«خادم» باد صبايم، که وم وم، که نهوم نه و

* * *

چه مفاد او بهبود دوطن پکښی وی «خادم» هغه شعرو سخن دی به کار

* * *

چه روان تراو بونه وی اوژور هم له دریابه

نه پو هېبزم خله وائی دا شعرو نه خوشي خوشي

* * *

چه ثبوت یی په پښتو، غیرت و نکړې په پر دی ژبه خوشی چه افغان یی!

* * *

د ترقی عطالبه، له اول کتاب و گوره چه خوک قلم نه منی خوشي نو فکرو نه کوی

* * *

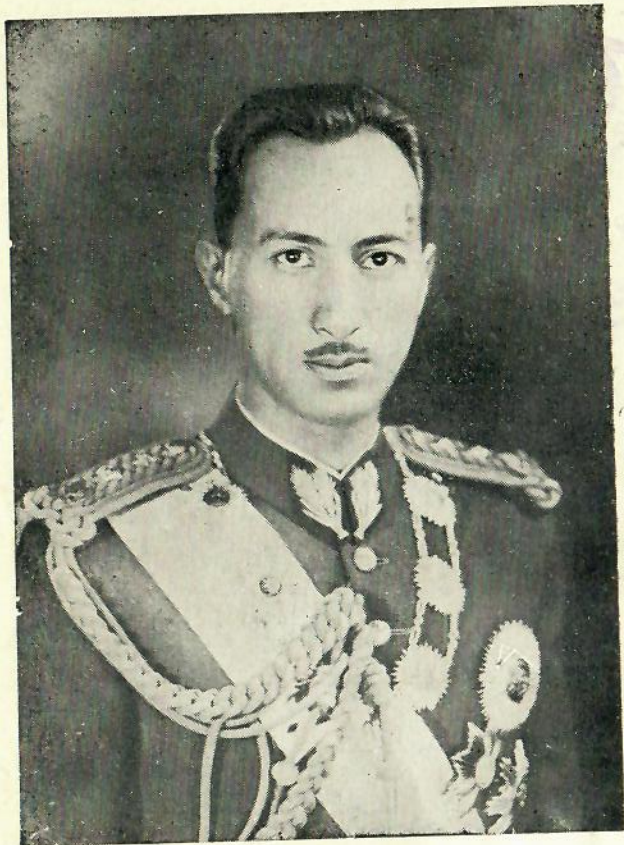
خار به له گلو خنی جدا کی دا توره شپه به په مو نيز صبا کی

قلم په لاس کښی خادم ژر اکا با ران در حمت پدی دیار دی

* * *

په دغه مذلت کښی ما دشعر زینه ایښی راجه که پکښی خپږي چه آسمان نه ورسي

* * *

طلارا ديده ام از خاک گيرند سرور زندگي از تانگ گيرند
 عجب نبودا گر مهر فلک تاب زبرگت گل در نمناک گيرند
 « خادم »

مهمه...
 ...
 * * *
 ...
 * * *
 ...
 هغه زلمی ته بی اهداء کوم:
 ...
 « ادب دحيات دپاره » مبداء باندي عقیده ، اوباور لری چه
 « شاعر دپیتو نو سازوونکی نه ، دقومونو جو زوونکی دی »
 « خادم »
 * * *
 ...
 * * *

دہر غلرو امیل

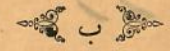
د مضامینو فہرست

مخ	مضمون	کڑھ
۱	خدمت	-۱
۱	شہ بیدار بشتوانہ	-۲
۲	دملک محمد عمر خان شہادت	-۳
۲	دمہمند وغزا	-۴
۴	پیام اسلام	-۵
۶	غم	-۶
۵	ہا تفی ناری	-۷
۷	د اسلام د علماءؤ بہ حضور	-۸
۱۲	استقلال	۹
۱۳	رباعی	۱۰
۱۴	اعلیٰ حضرت محمد نادر شاہ	۱۱
۵	ژوند	۱۲
۱۵	زما د حال تصویر	۱۳
۵	د تلمو یاد	۱۴
۱۶	گل او صبر	۱۵
۱۶	اور کی	۱۶
۱۷	د تر بکینی لعنت	۱۷
۵	آب حیات	-۱۸
۱۹	د صبا فیکر	۱۹
۲۰	یسرلی	۲۰
۲۱	اسلامی ترانہ	۲۱
۲۱	کلہ	۲۲
۲۲	عشق لری ملگری نور	۲۳
۲۳	ای زما زره	۲۴
۵	دین غریب دی	۲۵
۲۴	غزل	۲۶
۵	د ملی شہید و حضور تہ	۲۷

د مہمند وغزا د مہمند وغزا د مہمند وغزا
 د مہمند وغزا د مہمند وغزا د مہمند وغزا
 د مہمند وغزا د مہمند وغزا د مہمند وغزا

مخ	مضمون	کتابه
۲۵	دژوندانه روح	۲۸
۲	غزل	۲۹
۲۶	نا جوړه زمري	۳۰
۲	داستقلال جشن	۳۱
۲۸	بی اتفاقۍ	۳۲
۲۹	دخان آینه	۳۳
۳۰	جواب	۳۴
۳	شاعر	۳۵
۳۱	پخوانی مسلمانان	۳۶
۳۲	نارینتوب	۳۷
۳۳	د عروج رمز	۳۸
۳۵	فومی ژوندون	۳۹
۳	غولیدلی	۴۰
۳۶	مزه کا	۴۱
۳	دچمن سیل	۴۲
۳۷	غزل	۴۳
۳۸	پښتون ته خطاب	۴۴
۳۹	غزل	۴۵
۳	غزل	۴۶
۴۰	علامه اقبال	۴۷
۴۱	نوي دوره	۴۸
۴۲	مستقل افغان ته	۴۹
۴۶	دترکو پلار	۵۰
۴۸	ماشین	۵۱
۴۹	فخر افغان ته	۵۲
۵۰	دشاعر سند	۵۳
۵۰	قام ته خطاب	۵۴
۵۱	دا لڅکه چه پښتون يم	۵۵

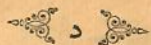
مخ	مضمون	کتابه
۵۴	د توري پرېش	۵۶
۵۸	سيد جمال الدين افغان	۵۷
۶۰	درحمان دابا په ياد	۵۸
۶۰	نوي نغمه	۵۹
۶۱	خوشحالی چپرته ده	۶۰
۶۳	علمی تقوتی	۶۱
۶۷	هغه زړه چه	۶۲
۶۷	گرچه يو هېږمه	۶۳
۶۷	د شاعر مسلک	۶۴
۶۸	څه په هغه علم	۶۵
۶۹	بي تېدا به چه تعمير کا	۶۶
۷۰	د سپوږمۍ سره خپرې	۶۷
۷۲	تياغلی ليو توب	۶۸
۷۵	واوا مسلمانې	۶۹
۷۷	يوه عريضه	۷۰
۷۹	سپين غر	۷۱
۸۱	څه غواړو	۷۲
۸۲	زړه مې فریادی دی	۷۳
۸۳	وینا	۷۴
۸۴	د تیرا داوړې څو کی شغه	۷۵
۸۵	دها	۷۶
۸۷	ځنځير دمحببت	۷۷
۸۸	دجرار جواب	۷۸
۸۹	دشلم قرن پښتون	۷۹
۹۲	نوابی ته	۸۰
۹۳	د پښتون اراده	۸۱
۹۴	بهار ته هر کلی	۸۲
۹۵	نوی نسل ته	۸۳
۹۷		

توند او غل

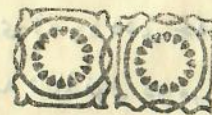
مقدمه

دمرغلرو امپل رومیې نظم په ۱۳۰۹ کال کښې لیکل شوی، او دې سلسلې د ۱۳۳۱ پورې دوام کړی دی. نو په دغه شان سره په شلو کالو کښې دا کتاب لیکل شوی او تر تیب شوی دی. هر نظم به یو خاص وخت کښې د مخصوصو احساساتو او ماحول د تاثیر لاندې تسوید شوی دی، او شاید چه د دغو عواملو اغیزه پکښې معلومه وی. دا نظمونه اکثره په خپلو وختو کښې د لرې او برې پښتو نخواستو جرا نندو کښې خپاره شوی دی، بیا په زحمت سره مسودې را ټولې شوی او ساتل شوی دی چه خو چاپ ته نوبت رسېدلې دی، په دې لار کښې به ډېر نظمونه داسې هم وی چه زما هېر شوی او پاته شوی دی. دا شل کاله چه دمرغلرو امپل پکښې لیکل شوی دی، د پښتو نخواستو (افغان او افغانستان) د تحول بلکه د ایشیاد انقلاب ورځې دی. په دې ورځو کښې افغان قوم د تاریخ د یومهم پله څخه تېرېږی، او په یو سخت اندرونی اضطراب اخته معلومېږی. په ۲۰ ملیونه افغانانو کښې دطوفانی سمندر پشان موجات شته، مگو دسیلاب غونډې یې مخه نده کړی!

«خادم» د یو پریشانه شاعر په شان له تنګر هاره پاڅېږی، د غم جان غم افغان او غم جهان د کیفیاتو سره د عشق دمر موزو مترو کولاندې دښکته او پورته پښتیا نا — (پښتو نخواستو) په سیمو گړزی، او قدرت په دغه شان سره دمرغلرو امپل پوره کوی؛ سره ددې چه په دې احیانو کښې څه لیکل، څه وبل، څه نشرول، او څه تالیفول دومره مشکل کارو، چه تصویرې دهمدغه وخت سپری کولی شو!

مخ	مضمون	کڼه
۹۹	تانه وایم	۸۴
۱۰۰	طبع آزمائی	۸۵
۱۰۳	دزړه درد	۸۶
۱۰۴	د آزادی عصر	۸۷
۱۰۶	وطن غوازی خدمت	۸۸
۱۰۷	بهار دی	۸۹
۱۰۹	تنګر هار	۹۰
۱۱۱	له مخانه کښې تېر شه	۹۱
۱۱۲	د آزادی دوره	۹۲
۱۱۳	افسوس می دی په خان	۹۳
۱۱۴	مالیدلی دی ډېر	۹۴
۱۱۵	مینی لیونی کړم	۹۵
۱۱۶	د تورې شپې ویده	۹۶
۱۱۷	آه و فریاد	۹۷
۱۱۸	کښې می له خولې ...	۹۸
۱۱۹	خاتمه	۹۹

شعر نه که شه هم دا حساساتو ژبه وایي او دا زادی او ما مونی فضا پیدا و اردی .
 خورشیدتیا داده چه دغه ژبه سره ددی چه خپله طبیعی ازادی هم ور جا صلوهی .
 نشی کولی چه انسان دا اندرونی عالم او دده دهغه تحساستو او ادرا کاتو
 دزر گو نو دجملی خنجه چه دده په زره تپری بزی یو هم بیان کاندی ! مگر بیاهم
 همدغه شعر او ادب دی چه دا فکارو د تاریخ په سلسله کتبی ارتباط ساتل دده
 وظیفه ده نو دزره په کیفیاتو او بیادشا عر دزره په حال خدای خبر دی ؛ ولی
 دا مجموعه په دغه وخت کتبی غنیمت ده !
 دمرغارو امیل یو کال په پښتو و لنه کتبی تیر کړ او چاپ ته ونه رسېد .
 او دده کاله په قندهار کتبی پروت و . ځکه هغه وخت چه زه له طلوع افغانه
 موقوف شوم ، نو دا کتاب هلته دا عانی په پیسو نیم چاپ شوی پاته و . تقدیر
 داسی غوښته چه د مرغلرو او مهل د ښاغلی استاد خلیلی رئیس مستقل مطبوعات
 دریاست په دوره او دگران والا حضرت غازی سپه سالار په زما مداریء
 کتبی چاپ شی . دلوی خښتن شکر گدا ریم چه دا کتاب سره دزر گو نو
 مشکلاتو که شه هم په لږ تعداد چه (۵۰۰) جلد ده دی ، او طبعا عتی نقائص هم
 پکښی دیردی ، خو چه له ضیاعه خلاص او طبع شو . په آخر کتبی دمطبعی
 دلوی مدیر ښاغلی شیر احمد خان « گران » شکر به په مالازمه ده چه که
 دده مساعدت نه وای دا کتاب به نه و چاپ شوی ! کابل داسد ۲۲ - ۱۳۳۲
 قیام الدین « خاد م »

بسم الله الرحمن الرحيم

خدمت

په جهان کتبی غوک ارمان گاددوک
 او غوک گرځی په امید د باد شامت
 غوک دینو او ددو مانرو په طلب کرځی
 په هروخت کوی سهوا لونه درا حـت
 چا زره با تلود په رخسار د ما هرو یانو
 هر ساعت کوی فیکر ونه دوصلت
 هر سوی په شه مین دی هغه غواری
 زه توفیق له خدایه غوایم د خدمت
 په خدمت د قام کتبی ستړی ستومان غوینیم
 په دې رنځ کتبی بی دروا درمان غوینیم

لوازگی ۸ د روزی ۱۳۰۱

شه بیدار پښتونه

نن د غزات د خوبه پاخه شه بیدار پښتونه
 د ترقی په لار روان شه مسکړه وار پښتونه

ملادی بسته کړه په عمل او به تقوی مضبوطه
 په هغه سم سرک د شرع و نپسی چلېزه
 مه جامد کېږه چه دا نده فرموده د اسلام
 پریده نفاق توبه د ظلم د ناروا و پاسه
 دخپل راحت دپاره وزی په بل غریب بارونه
 زده او روح دواړه کړه قربان د سرو ما له سره
 که ته خالی نې ددی ترو جلداتو مخنی
 چین و جاپان یورپ امریکه و افریقه تمام
 علم وسله هر سره واخله په تلوار پښتونه
 ته چه روان نې دغه نده د دین لار پښتونه
 مه مادی کیږه چه داخل نه شی په نار پښتونه
 د مسلمان په څنګن ماچوه انکار پښتونه
 دنورو غم دې ولی نکره په لیان بار پښتونه
 په محبت د جامه کښی په سلو ار پښتونه
 مسلم دی نه ولی هغه نې رویدار پښتونه
 واړه عالم درپوری خاندی په بار بار پښتونه
 لوازگی ۱۶ د روزی ۱۳۰۱

د ملك محمدصخر خان شهادت

د ویره ښه مې د خولې آه و ارمان درومی
 چه عمرخان غازي په کوچ له دی جهان درومی
 زده می خفه ژ بی سببه چه خبر وانگېد
 په استقبال می د جنت حوری غلمان درومی
 په دی قانی دنیا کښ هېڅ بشرقانه لری
 زاتی الموت دی په زمین که په اسمان درومی
 په سترگونم په زده می غم په خوله خندان په زه
 د فراقنه د اشنا په شور فندان په زه
 شومه خورسند چه یار په اوری د جنان درومی
 تا د اسلام په حبیبه توره اوچته کړله
 په بخوانوردی لویه قوه دی مزیمته کړله
 د توری غبزدی مشهور په ټول افغان درومی
 دداسی حال مؤمنان واره په ارمان درومی
 د دنیا کښ خان وی اخوت کښ شوی سردار صاحب
 په فاتحه کښ دی تبریک و تهنیت وایه
 په ټول مهمندو عزیزانو دی رحمت وایه
 ستاسو غیرت ژ چه ناکامه انگریزان درومی
 د خپله سرو مال ته بردی بیوسواس ونلی
 د خادمی کوره زورند سر منافقان درومی

۱۱ د میزان ۱۳۱۲

د مهمندو غزا

پرنسکی راغی په کنداؤ کوی چنگونه
 منخی می درومی د سرحد واره فوجونه
 نه د اسلام ختلی نمر فریب دی لوپزی
 د پښتان شاوخوا زموږ نه خوشحال لیبزی
 مومنه وپښ ته اعلی ائی په جهاننگینی
 بیرغ دفتح دی بیکار پزی په اسماننگینی
 د اولی ورغی چه جر پزی مسلمان دی
 په ملهزو او سلازو کښی نه سوران دی
 زهغه حشر دی چو دغوی په افغان
 دزدونو شمع په غلگې بوده مړه کپزی
 طمع می کښی د اسلام په وطنونه
 سیاست کوره په حدیث وپه قرآنکښی
 رو گردان نه شه شه دقرآن له آیتو نه
 که وزیری که ابریدی دی ټول افغان دی
 چه ورته کورم زده می سومی په اورونه
 پرنسکی راغی په کنداؤ شورا عیان

غزاته داومی چه هر څوک وی مسلمان
 حاجی صاحب به دی ضعیف صورت به رشو
 د مسائل خان او دباز وان ټبر غبر رشو
 د کوردا خپلو نه راضی می په خپل ځان
 شویدی په سرو مال از نه دی په هېڅ شان
 مجاهدین مهاجرین په دیر اخلاص
 غیرت می کړی دی په دین د خیر الناس
 بیادلا لیوری غازیان راغله په حشمت
 دیر په اخلاص په داسووی کوی خدمت
 د حلیمو و هوایان د شیبی وژنی کافر
 هره دا که کښ سل دوه سوه وی حاضر
 له هر طرف منخی را جمع شوه غازیان
 د چاریار ناری اوچتی په آسمان
 السوز دی څه شوی بهادره پهلوانه
 نن د مړدی ورغ ده حاضر شه په مړانه
 ظالم ته کوره توپ تفنگ لری پیشان
 که خدای کوی فوت هم پور دی دافغان
 په ټول اسلام کښی نن عجب غلغله ده
 که کافر لار شی دغه چاره ورته څه ده
 په داسی شان چنگونه وشوه په دیر وار
 د شهادت جامونه سکل شی په هر وار
 په سفر لار د کور داخپلو عمر خان
 زه به دها ورته کومه په هر آن
 په شهیدانو می تبریک د شهادت دی
 ان کافر و دی په خپل کار کښی خجالت دی
 د خادمی ښدی دایان چه اوس اظهار شی
 اهدی دادی چه پښتون ته به په کار شی

گوره غایب بانندی خنکار پزی بیرغونه
 ماشین می واغستو په سو کښی داخنکر شو
 صد آفریدن شه دهار یانو په صبرونه
 دسورا ولاړ په یوه چغه په یو آن
 دخیلو ورونرو سره می وکړه کومکونه
 شواؤ حاضر په دیر مینه بیوسواس
 دپاک الله نه دی په دوی وی رحمتونه
 په وسله پور فریب دوه سوه وولا زیات
 هېڅ نه وپر پزی وکافر له چهارونه
 دوی په دوستی کښی دینمی کړه ورو ظاهر
 کافران مری په هره شیه بانندی زر کونه
 اور ته راغی له خپله لاسه پتنگان
 اوری کافر شوه ورته پاتی تدیرونه
 د چکنور ملا صاحبه مسلسل خانسه
 ستاسو د قبر ته مو کښی امیدونه
 فوج می به زمکه جاز می درومی په آسمان
 په خپل وطن بانندی تېر پزی له سرورته
 هر چا اخستی په کافر پسی وسله ده
 کندی راغی د پښتو واره نومونه
 کافر په هره ورغ مړه کپزی بی شمار
 عوانان داخل شوه د جنت په محلونه
 ور سره نور هسی زلمی او ښه عوانان
 واره مغفور دی هسی وائی کتابونه
 په ټول غازیانو مبارک فتح نصرت دی
 بیاد پښتون نامه به ناخلی په کلونه
 به اشتیاق د جهاد کښی انتشار شی
 چه مسلمان وی پری به و باسی شیکرونه
 ۱۰ د میزان ۱۳۱۲

پیام اسلام

دخیل اسلام د حاله ولی خبرداره نهی
نمر له مغرب راختلی لا بیداره نهی

شراب دی څکلی دغفلت دی شه خبر له لمانه
سردی اوچت کړه شه خبر څه د دنیا د شانه
حال دی بتر خاوری په سری په سپین سحر شولې ته
مال دی قارت ته په ذلت چه بیخبر شونې ته
چهد آباء اجداد دلاری پیروی دی نکړه
په خواهشاتو شوی اخته مسلمانی دی نکړه
هنه زین سپهکین سخت د خلافت څه شولو
په چین دکن کښی د اسلام فتح نصرت څه شولو
نجد و حجاز شام و عراق مصر و ایران ته کووه
بغار ا څه شوله هغسی دی خیل لمان ته کوره
بلوچ وزیر تیرا مهند باندی ویریزمه زه
چه حال می بدی په دی حال باندى چر بزمه زه
گله می نشته له پردو ما خیل جانان چرووی
کافران څه کى په هر دم می مسلمان چرووی
تخلیت تو حید باندی شو کلمک ته شوی با بند د اتفاق
په خوله تو حید په زده کښی نه لری وحدت اتفاق
کم هغه کار چه دی ونسکړ و په جهان مسلمه
خوشحال نه تی خو بدل کړی د اقرآن مسلمه
لاری دې وړانې د اصحابو شهیدانو کړی
سپینی دی غوغی دخیل قوم او غزیزانو کړلې
د سیه است اسلامى نه بیخی سړ شوی ولې
چو یو بیسوا اوس د شیطان په قدم سړ شوی ولې
علم و د فضل و کمال نه دی عالم کړو خیر
چه دی دین ته توره ور کړه ستانری نه و حذر
د مسلمان یخنی رشوت خوری بخبری نى کوي

څه په اخلاص ورته ولاړئى نو کړى نى کونى
چه بیسه کورې بیا خبر له خپله لمانه نهی
پردی ماونه دې خوراک دی پخیمان نه یی
چه علم و کړی بیعمله ستا اخلاق شی بدل
مهم ته دین شی و اسلام یعن کښی ضال مهضل
هیڅ دی په زړه کښی محبت اسلامى نشته دی
یونى باور دې په آیات قرآنی نشته دی
په کار و کسب شرم کړی چه معتبر یه زه
دغه می کار پری رسیدلی له بندر بزمه زه
لمان د دنیا دیاره شیخ کله ملا جوړ وې
پوش د کبې دی کړ لویت بیانی په غلاخر غوی
هسې دې ور که دخیل دین و دنیا لاره کړله
د دښمنانو پیروی دې اختیاره کړله
راشه مسلم له دې ټولو توبه کاره شته نه
چه پری نېی تلمو اوس سم په هغه لاره شته نه
پیرغ د صلحی امنیت دې نن پلاس ونیسه
مایوسى پر بزمه دایرغ دې په سر یاس ونیسه
په کله تلمی سرور ورو دې خوشحال کړه نن
هغه جر که په اتفاق سره ستیاله کړه نن
اصول کړه آبتشک په فروهانو اختلافی مه کړه
هسی دی حکم د اسلام ترې اعتساف مه کړه
چه د خدای رسول قران منی خدای ته سجده لکوی
نقوی د کفر چه ونسکړی یته امت دینى
وحدانیت اورسالت قرآن و دین و اسلام
داغل نى کړه په اتفاق کښی که وی خاص و کتعام
هغه پایوه ورونه دی یوه کړه له اسراره مخینى
په تدبیرونو نى کړه منع له بند کاره مخینى
رېبه قادره ستیاله دره استیجا سکومه
چه واده پوښی داسې سوال صبیح و مساکومه

مخ دې فنا که بیشتر ته ایمانداره نه نى
واپى په دروغو شهادت ته بی ایمانه نه نى
د مسلمان په حق کښی کم له تور نیاماره نه نى
په عقیده کښی دی پیداشی قسما قسم خلل
سبب بی دادی په اسلام کښی پخته کاره نه نى
فانوس دې سردی پکښی نور ایمانی نشته دی
نیکه د دین و ملت هیقدر غمخواره نه نى
هر چا نه سوال کړې چه اولاد د پیغمبر به زه
بس که که پخته ته دخیل نیکه په لاره نه نى
په قسم قسم فریبونو و مخلوقات غولوی
په هغه ورغ به خلاصیدونکى له چپاره نه نى
سود زار بیژنی دادی څه چاره کړله
هیڅ ترس دې نه شى ویریدونکى له قپاره نه نى
فسق و فحور د ناروا و نه بیزار شته نه
نجات ممکن ندی تر شو چه استغفار نه نى
هزم محکم کړه پیروی د خیر الناس ونیسه
قوت دې شته دی شه خبر دوسره ناچاره نه نى
لمان دې آزادله خوشامندود دجاله کړه نن
ذلیل به کړئى خو د قوم خدمتکاره نه نى
چه څوک په حق وى ورسره جنسکک و مصاف مه کړه
کوندى خیر ته له فرمان دشهریاره نه نى
ندى کافر که وی هر څومره کښکار و شقی
رحم نى دیر دی نه خبر له کرد کاره نسه نى
چه څوک منى په هغه ټولو باندى وایه اسلام
د مسلمان په زیاتیدلو رضاداره نه نى
کړه خبر دارلې ددی چاروله اضراره مخینى
واره پتیا به شی راجمع که غونخواړه نه نى
دخیلو ورونو حق کښی دارنکه دعا کومه
تا وده کړې کړزیدونکى له اقراره نه نى

واره قومونه د پښتون په اتفاق کړې ربه
 لرې ددوی نه به نیتي چنکک ، اتفاق کړې ربه
 قوم پښتون ، وطن می همکه ، دین اسلام لومه
 داسی فرمان ستا له جانب په اکرام لومه
 دیو بیرغ لاندی بی چه په وفاق کړې ربه
 گوندې ساتونکی د اسلام ته له اقیاده نه ئې
 زړه کښی بحبت اسلامی لتا انعام لومه
 خامه ، هسی خدمت کړه کړیا کاره نه ئې

غم

کاشکی نه وی پیدا شوی په جهان غم
 په بوستان نه وی راغلی د خزان غم

د شیدا سترگی له زمه وچی نه شوی
 سپره مخ خاوری ایری همگی ته کوره
 باران نه دی داژوا ده دزر ستر کو
 غنچی هم زما په حال لمن یاره کړه
 یور او کوره په شور کلندار ته که شو
 شوه تل له دغه خوفه په لرزان ده
 ټول اشیا په قدر حال سره غمگین دی
 په دغادم ، باندي راپرېوت د جهان غم

هاتفی ناری

سترگي مخي ئې اوتر کوری هر چاته
 لاره داده راهه مه بلی خوانه

ولی داسر وار خطا اومب بدلی
 خیل پاران دی کړه خبر بیغه درومه
 هغه ته چه ئی لری دبل چا نشته
 په رندو یسی که درومی خبر دار شه
 اسلام واخستو حکمت له نایبناوو
 اوله شته دی تیم کړی بی ثباته
 مه دپر بیزه دره زو له بساته
 اهل به بچه بدل نکړې وایم تاته
 په کوهی باندي دی لارده هالی ذاته
 مگر نه تلودی ددوی په وروسته شاته
 د جوزا ۱۳۱۳

د اسلام د علماؤ په حضور

اول حمد دی وباری د زوجل
 بنیاد رود په حمد نبی اکمل

په یارانو اصحابانو و شهیدانو
 په حضور د علماؤ د اسلام
 فضلائو هوشیارانو کاملائو
 محمد نبی رویدار خیر البشر
 صدیقانو ، محباو مخلصانو
 په ادب او په نیاز تربیه پوښته
 ته چه ئی اوس د فراق طاقت ونشته
 دیک دین داشاعت دستور به خوی
 نویی وویل ئی دانس وجان
 چه بیان به کښی هر شی دی له شه شانه
 خواننه ده د اسرارو کراماتو
 د قطری اصولو لار نبی عالم ته

د دنیا د بېو دی حکمه په کښی دی
 د حق بی دسر خروئی حکمت په کښی دی

قدرت داسی قانون ایښی دی عیان
 انبیاؤ اصداقواؤ صالحانانو
 هر کلو نه مدتونه ډیر عمر ونه
 چه راوی ایستو انسان له وحشیته
 عزتته عزتته شو ټولی جماعتونه
 دهر قوم خدای و جدا قبله جداوه
 مگر بیام استعداد و پیدا شوی
 خدای راو لېزه قرآن و ټول عالم ته
 دیولک خلیر یشت لره کل نیانو
 تجرئی دوراندي وروسته ټول عمر ونو
 د زمان اود مسکان فرق پکښی نشته
 چه ورو ورو به ترقی کوی انسان
 داسم خسا لیه و ره بچرا نسو
 دانسان دپاره ویدوره زحمتونه
 کړو خبر ئی دتله لیب او مدنیقه
 په خیل میخ کښی چکه بدل به ټول عمر ونه
 جامعه په سل عیبونو مبتلا وه
 وحاجت دین داسلام ته پیدا شوی
 چه را وغوازی عالم دین محکم ته
 خلاصه قرآن را وری هوشیارانو
 په کښی درج دی مصالح د ټول وختونو
 دقومونو دانسان فسق نشته

و طبعی انسانیت حقوق نمی راوده
و توحید اعلان نمی و رکن لو دنیا نه
کرد بیرون دمسواوت نمی پاس به سر
د انسان دزده تسکین به کتبی مونده می
سادگی او متانت اسلامیت دی
آزادی امن و آمان که غواری دادی
که هر غو اهل دنیا به هر خوا درومی
چه آخر دار تقار انسانیت دی

بلی خوا ته چه لار نه شی لاره داده

د اسلام نه مسوا و خوشی سوداده

د فطرت او جبلت حقوق نمی راوده
چه را جمع شی انسان و خیل مولاته
حریت نمی کرو انسان و ته ظاهر
او یقین حق البقین به کتبی مونده می
محبت او صداقت اسلامیت دی
تازه کتی د قلب د جان که غواری دادی
خو آخر به دغه نوره کوشین مومی
محکمه پس لار دیننه ختم بذوت دی

امراء او خلفاء به نمی چسلیویننه
اغستو نسکی دمیراث دانیبیاه دی
نه ویریزی دبل چاد قیل و قیاه
جامه کتبی دی بنیکاره به شرافت
خوب نمی هم د دین توشیه ده دهالم
داولاد د اسیرائیل له به مقمیر
ورته پری می شود مسند د شریعت
دنیا نو نه اوس دوی ته می سیارای
قیملیه او تصفییه د مومنینو
نایوهانو ته به نرمله نصیحت
دریدل اونه کول د شه یسروا
می له خوفه به انگار کتبی غور زیدل
د ایوب به شان صبرونه پاک مولاته
به تبلیغ کتبی تیرو ل بی قیل و قیاه
د شعیب به شان سدل واره قتلیدل
د اسلام دیاره واده کوشینو نه
که جهاد دی دخیل نفس و دشپطان
وظائف دی به زر گونه دهالم
تول کارو نه د مر سلو صلحاء

علماء به دا قرآن به یانوییننه
پس له مانه وار ثمان می علمادی
علماء واره کوی له ذوالجلاله
به رتبه مولا و کتبی دعوت
دنیبی می رتبه ده د عالم
او عالم زما د دین دی برابری
شوه دوی به لاس عهده دنوت
دامعرب مثر چه مانه رسیدای
فضیلات او اصلاحات د مسلمینو
احتساب او د کمر او هدایت
د قرعون به مغرب کتبی کلک لکه موسی
دخلیل به شان دحمان نه تیوریدل
د اسمعیل به شان رضاسیازل فضائنه
هم د نوح نبی الله به خیر زر کاله
زر کردیاً هسی به سراره کیدل
ولیزی تندی مصائب او زحمتو نه
که به توره ده غرا که به قرآن
دغه واره دی کارونه دهالم
دیولسکه شلمیر بشت لره انبیاء

بلك الله مانة را کبری امانت
دقیامت به روح به غوازم امانت خیل
د خاین به هبج و نکرم شفاعت
د الله به و نه مومی رحمت

هم نمی کردیدی نبی هسی کلام
نیسکو کار به قیلووی به خلافت
بیا به دیره دلاسا به دیر الفت
فاطمه بی بی هم دوره امسال
نبی واخستو رخصت اوس له دنیا نه
به علین کتبی او الوعزم منظر دی
د برزخ برده کتبی بیوت نبی تاجدادی
عزرائیل ته وای ای اخی صادقه
زه سختی دینکدن دتول امت

د سردار د عالم وفاداری

دامت دیاره مقوم مصطفی دی
حبیب خدای ، حبیب خدای

چه عرش و کرسی هم زمین و زمان
مولای پری عاشق ، دی پر امت شیدای
د سختی به وخت کتبی جدا مور و یلار شی
دنزع به حال کتبی غم غوره زمادی
فربان دابی نه می شه و رو یلار
تیر شوی د سر نه زرواره به مادی
چه در نمی شومانت هزار لعل آبدار
بخشلی د دینم ته انعام د دعا دی
د زدنو مر هم د هر جا فیض رسان
به دوست و دینم دی به بعد مهربان
رحمت د عالم کان د وجود و سخا دی
نه شرط محبت نه عهده وفا
که ما باتو کردیم حبیب خدا

بیدائی دمع دی خوبان د جهان
حبیب خدای ، حبیب خدای
چه خیله پری راشی له هر چا پز اوشی

زه يم گريزان ستا شه شفقت بيمادی
 تا شکره امت د نين گريخي به لار
 نهی نه می هور کزی دوی شو تار پتار
 شه لطف و کرم حال دامت دي دادی
 اول د بقانو مو کولې سجدي
 دمصنوع شبانو اوس هم کړواسري
 ستا عشق و محبت نين پاتې له مادی
 چه نه وی نخلص نه مجال سخن
 نبیان سرسلان د دغسی ء کا گفتن
 دخادم ء دي ددين اميدوار دصلادی

هسي نور ډير واقعات چه دلته شوی
 به کتاب کښې مې پخپله دی ليدلي
 قلم نه را کوی اذن د ليکلو
 نه مې ژبه راضي کښې به ويلو
 خلاصه نبی پرده کړه له دنيا نه
 به اعزاز سره واصل شه له سيعانه
 واره همکې آسمانونه دريا بونه
 ملائکه و حوش طيور او کيامونه
 به ژړا او په فراق واره جهان دی
 بی اختياره به رحلت ئی انس و جان دی

د حضرت رحلت که هر څومره شکل دی
 مسکرهاه افسوس لازم په هغه کاردی
 اوس امت ته دی په کار چه شی محکم
 مينه فرض ده د اسلام د پيغمبر
 د مردانو مينه عيسای قربانول دی
 مينه نه پر پېژدی عاشق غورزوی اورته
 تقوی زهد عبادت ددي سبب دی
 بی له دي نوره اسلام شه اسلام نه دی
 دغه نور دی چه ایمان ورته ورته وايه شی
 خدایه دغه نور له مونږه چرته لارو
 نه اسلام کښې چرته هغه غلغله شته
 حقيقت مو په مجاز کړاو بدل
 په يو صنف باندی دولت حاصلول دی
 قرآن صرف د قسمونود خودوشو

علم اسره شوه د عالم دغولولو
 څومنبر هسي مجراب موبی رونق دی
 خطا بات او امامت مې دی ضرور
 که قضا او پافتناشی ميسر
 بيا په وعظ و نصيحت به نه پوهيږم
 حق نه وایم چه عزت مې بيا کمږي
 دجهاد په لحای ضرور قرقره داری شوه
 مذهبی او وهابی سره اخته شول
 مسلمان دی د مسلم د وينو تنږی
 یو په بل سره د کفر دی حکمونه
 څوک په کښد څوک به کچکول د دنیا غل دی
 چایه وعظ چایه تدريس چایه عزت
 څوک خو پير څوک شو ملا څوک پير خانه شو
 یمنی شه ؟ عضو معطل د جامعی یم
 نور دی کار کوی راودی دي زه به ئی خورمه

دغه وائی هاك الله روزی رسان دی
 ژرنده کوره چه خوراک کوی مدام
 فیشن کومه د هر چا لحنې بهتر
 ولې نه کوری سردارد کل عالم ته
 نه ممتازه ئی جامه ده له ملتبه
 په خندق کښې سم له نورو اصحابانو
 د یارانو سره کار کوی پخپله

خدای دیاره مسلمانان بخیر کړه
 لېز شه فکر د حقې او د محشر کړه

دغه حال دی د امت د پيشوايانو
 له عوامو به شه وکړمه کلمه
 خود به وی په جامه کښې هر فتور
 پير هيره کاروان نه رسی مقصد ته
 مسلمان که پري عمل که دانی بس دی

دصاف داله مومنانو تېرايستلو
 هير له موزمه هغه واره سبق دی
 پشخه وخته يسه ډوری يسه مزدور
 مامیده به له سماشی مقرر
 ياخو داچه د بل چا لحنې ویريږم
 يابه څوک له ما په دغې خفه کښې
 دشيعه اودستی نزاع جاری شوه
 چه کفار واره ددوی په نفاذ شول
 دهر يو دبل و مرکه ته خوژی سبزی
 دښمنانو ته فرصت دی دا وختونه
 چا ليدلی په تسيو کښې دغه چل دی
 جال خور کږی دتورږدی په حکمت
 څوک شو خان څوک شو سردار څوک مستاله شو
 د مسلله درد و غمه بی بهری یم
 معتبر یم زه به کار څنگه کومه
 پیدا کړی ئی به فرق سره انسان دی
 هيڅ کار نه کړی رزق ور رسی صبح شام
 زه خو موږم نور دي وی خاورې به سر
 هغه فخر د اولاد د بابا آدم ته
 نه خوراک ئی شه بهتر دی له امنه
 په بنا کښې د مسجد مسلمانانو
 په غزا کښې هم دی څنگيښ ئی تربله

د غمناو او مشرانو صاحبانوسو
 چه شيون نهوی په هر خوا درومي روه
 بيعلمی فسق و فجور به وی ضرور
 نا واقفه رسيدی نه شی سرحد ته
 کون بی غوزو ته رباب خوشې هبت دی
 قندهار ۹ سرطان ۱۳۱۳

استقلال

حاصلبیزی دجنگیلاو به سرونو
 آزادی هسی قیمتته ده بیشانه
 به بازار کیتی ددبانی بدل نیتته
 به لعلونو مرغبارو نی تلل نشته
 جوهر ننه لری قیمتت د آزادی
 پاسبانانو لری جنت د آزادی
 نه مونده شی به ورا او به غلزونو
 بی له برفه د شمشیرو دستانه
 کملک زنجیر و استبداد چه شلوی غه دی
 چه اصلیل دبل غلام جوروی غه دی
 چه ربطونه دحیات کله کوی غه دی
 نیم سوخته پندکک جواب کری دره زونو
 دحیات چه کوره مانه مسلمان نه
 چه دی یاد کرمه به چین و به جاپان
 هم دی ورور کرمه له ترکو له ایران
 تاخیر کرمه له کل واره جهان
 نن به مور کرمه وطن به صانعونو
 نور غه به حاصلومه د بل چانه
 شوم آزاده زه به نفع دملت
 کرم و اکهاردی دخیل دین و شریمت
 روح رهلم و قن دستا به برکت
 دمسللم به همه واره ملتونو
 ضرورت دی ثابت شوی له قرانه
 محافظ دخیال می بیامه تصویب
 به توتنگی او به دکه بیاندی بهر
 به هر محای هایسته نحو انسان به تیغ و تیر
 راله و شودو دجنگک د استقلال
 بیرغونه خنکک به شنکک د استقلال
 شهدان به وینورنسکک د استقلال
 پیشانه کله ویربیزی له مرکونو
 به هر وختی بشکاره کربده مرانه

چه بشکار بیزی سو کلاان به پسرانی کیتی
 به خیبرو به دکه و به توتنگی کیتی
 دوطن د استقلال به غمگینی کیتی
 وائی قشنگک کری استقلال پیشنو ورونو
 که خه غوازی ترغی به دوه جهانیه
 ای صیبا به پسر خندا به صدنیاز
 به زور صدق و به اخلاص و سوز و ساز
 خلاص لانه یو له فریبه د غراض
 بیامو به شی د ستاسی له فبرونو
 چه هیشکله مو هر نسکوی له فیضانه
 چه خوک غوازی اغتشاش به پیشنو کیتی
 لور بیرغ دی د پیشون وی به ملکو کیتی
 چه ساهی نغوی به نشر د پیشنو کیتی
 وی جلسی د استقلال دی تر عمرونو
 التیجا د د خادم و دغه ده سبجانه
 قندهار ، ۲۶ سرطان ۱۳۱۳

رباعی

مفروره شومه به دی چه افغان یمزه
 آگاه نه یمه هیشچ چه نادان یمه زه
 دجهانیه زه یم خیرنه له بده حاله
 والله خیران و ملی گلستان یمه زه

اعلیحضرت محمدنادرشاه

پشتون دې خلاص کړوله زندانه ؛
 غسازي ، شاه افغانه ؛
 اصیل آزاد وي ته له فطرته خاص يو وجود وي چور له غیرته
 دریاب د لطف به پایانه
 بیرغ د افغان چه لور ریښی په کار نامو ستا باندې نازیږتی
 عالی همته عالیشانه
 اول دې خلاص کړو له کافرانو بیا دې د لاسه د ناپوهانو
 وطن شو ستا په مخ روښانه
 چا کړی دا سې مشکل کارونه درته حیران دی ټول عالمونه
 الله پستا شو مهربانه ؛
 جلالت بگوش وي د مصطفی ته خلاص بنده وي د پاک الله ته
 شوه مشکلات درته آسانه
 واره دې کړولو غاړه په غاړه بدی د مینځ نه زمونږه لاره
 خبر دې کړو له هرې خوانه
 تهدا ژ د ټولو کارو موسم شو له هرې خوا موزدکی راجم شو
 په ترقی کښې شو کوشانه
 د خادم ، دعا درته د مفرت کا سوال د ښېگڼې د ټول امت کا
 خالی له طمع له ربانه
 ۷ میزان ۱۳۱۳ شمسی

ژوند

وریخ د بسترلی یوه شپه وېرې اوښکې تونی کړې
 دغه دی ژوندون تمامې عمر په ژوا
 داخي کړندی بر پینشا په منډه ورته وویل
 زه نی خپله بوله په نیمه خوله خندا
 دا غیره خدای زده چا د باغ په خوا کښ وکړله
 دفسې مجلس د گدل و پرغږې و صبا

خما د حال تصویر

رافله پما باندې هسی رنگی زمانه
 کرم هسی کارونه د بیخود و دیوانه
 پروت یم په مرض د تردد کښ نه چودنږمه
 شوم بیدست و پایه رانه خپل شو بیگانه
 وړک رانه غلص دی پدرباب د تصویر کښ فرق
 ور قلم کشتی له وه د عمر چیلخانته
 وه مې غوږت علاج له نابوهی د رقیبانوه
 رانی کړله زهر راله د شهو په بهانه
 پس مې ټول حواس شود تحقیق ماده مې ورکه شوه
 محض نسقالی کوم کارونه طفلانته
 رنځ مې روحانی دی زه تقیید ظاهری کوم
 نسدی دا مرض نه دا علاج حکیمانه
 وگوره داغه دی ؟ دغه یوه که نابوهی بولې
 طوق مې په کردن یمه بندی په زولانه
 نا ویل خادم ا چه مسلم و غیرتی یمه
 پتیمو پستا او ستا په کار چا هلانه
 ۸ میزان ۱۳۱۳ انجمن پښتو

د تملو یاد

— شراغ په لاس برانی شیخ چا پیر له شهر کړلید
 چه د چار پیاوښت دلکیر یمه انسان لټوم
 د ملگری د سستو خلتونه مې زړه شولو مود
 د خدای زمري لکه علی شاه مردان لټوم
 ما ویلی نشته په کونښ مې لټولی دی دیر
 ده ویل چه نشته دی زه هم هغه عوانان لټوم

گل او صبر

یوورعی تنگه شوم له طلسمه د روزگار له مخنی
 ماویل چاره د بخان به و کرم له گلزاره مخنی
 وننگه جامی ولاړ خوبان وویه تقریب د بهاره
 لنگه چه پینلې دکې درومی له سنگار مخنی
 صبر ته وویل کلاب به د که خوله له خنډا
 شته نوی والی خویبه کار دی له هر کاره مخنی
 صبر له خپله استقلاله درته دا وویل
 اول دی خلاص کته بخان له خاره دا غباره مخنی
 د آینه کولی به سر کت عصر تابع دی زما
 به به پیغمبره د خیزان و له بهساره مخنی
 د تلبیب آخر فنا ده زردی بخان ته کوره
 که خپله یخه شوه نو مخی به له دې داره مخنی
 اوونې را کړیده موی اول او تیزمه زه
 دانوی والی مې موندلی له جباره مخنی
 د د خادم داوینا شوه خوښه کړه بیکاره بی لکه
 د انجمن د هر قضاصل اوله مو شپاره مخنی
 ه فوس ۱۳۱۳ ۲۰ شعبان ۱۳۵۲

اوربکی

ما اوربکی چه ولیم اورکی دغسی
 نه یم چی هه څوک می وزاری د نیشه مخنی
 بی له منته د پردو نه هم بېلزمه زه
 نه یم پتنگه ددهغه د قام د خوښه مخنی
 که د موسی دستر کوزوره وی لاشه د منزل
 زنا کومی زه دخپل قسمت له ویشه مخنی

د تر بگینې لعنت

تاور کومه د خدای اودرسول به دینن
 اخته دی به بلا کرم • له خپلودی جلا کرم
 دکوره وتی نه شم بی کار طوس او جرمنی
 چندال شومه له مال • دا کوره بدمی حال
 عالم را پوری کاندی مسخری او خندنی
 جهان راه تورتم دی • خوراکه را باندی غم دی
 داو کولی به ماد شیطانا نو شیطانی
 دورور سره دینم یم • دینم ته لکه زن یم
 هندو او نصاری ته وایم جار و قهر بانی
 قاتل شومه خونگسار شوم • له ملکه تهم فرار شوم
 له دین دنیائی خلاص کرم حماقت او نادانی
 ارومان دی تر بگینې
 ماویلی چه غیرت دی • غیرت نه و لعنت دی
 ارومان دی تر بگینې

آب حیات

سحر می و کولی پشتمنی له هو شپاره مخنی
 چه وم خغه د زماني له کارو بهساره مخنی
 ماویلی چرته د زود والی علاج شته دی که نه
 ای خب برداره دعالم دهر اسراره مخنی
 دهو یلی هوا آب حیات چه به کویش کله طلب
 چه ضعف بدل دې به قوت شی له یو واره مخنی
 ماویلی لار کیتی دکلو کلو تیاره ده پورته
 ده ویل زنا بی کړه دخپل زدکی دناره مخنی
 ماویل که شمع د زده مروه وی نوییاسه دی علاج ؟
 ده ویل ددې دارو خوښته شی له سهاره مخنی
 ماویلی هر کار به جوړ والی اوصحت کاوه شی
 ده ویل اکسیر د اعتدال واحله بازاره مخنی

خوب و خندان و زود را چنان خستاده لری
 ژوند ای که گیل دی چه وتلی وی له غاره یعنی
 دشی ویدی غنچه صیاله مغه دور که نقاب
 اودس دزره به ویشو گاندی له هر وار یعنی
 چه یه فطرت چله پیزی عمر به خندا تروی
 ماو ریبدلی دا خبره له سرداره یعنی
 ماویل غوتی دزره نما به گوندی گیل شی چوری
 ده ویلی مو که شی خبره خیله کاره یعنی
 دچمن هر بوقی تته بمانته آب و تاب دی به کار
 شه خوب و بیستنه لیزه و کوه له ملیاره یعنی
 ماو یلی دیر به پروانچی او منزل دی لیری
 ده ویل جدا نه شی د جمعی د باداره یعنی
 ماو یلی ای خضر صفت به رهبری می و کوه
 د خضر خوته می ا راته وی ویل له وار یعنی
 بحر حیوان ته ناست به غاره بی خبر شه له بخان
 تفسیر د الکتب طلب که له دلداره یعنی
 شاهکی چه شکلی دی دریاب صدف لپ تاسره دی
 د خادم ا م غولاره رازو نه له اغیاره یعنی
 ۱۷ نوس ۱۳۱۲ ۲۰ رمضان ۱۳۰۳

د صبا فکرو

شه توبه در سره واخله نن دی وار دی
 نه فرصت وی نه مهلت وی صبح و شام
 نه شکاری موندلی هره ورمی شکاری دی
 نه تازه وی به گلشن کینی تل گلان
 نه به ژمی کینی لیدلی چا بهار دی
 نه وی گرم تل د حسن د کانونه
 د نیاست گل می لیدلی تار یثار دی
 نه جوانی نه غلام بتوب وی تل ترته
 د یوخت پوری موقوفه هر یو کار دی
 ژوند به لیزه دروان کاروان دی که یوه پیزی
 بی تیکسه به بندر کین را حصار دی
 کوته یریزده کره واخله که هوشیاری
 چه یه رازوی خبر دار هغه هوشیار دی
 ک داسی ولی بی خبره لا ویده می
 سین صبا دی د بلبلو چفپار دی
 فح دی وخت دی شه خدمت و کره ملت ته
 باغه یاغه هله زوشه وخت د کار دی
 شه د قوم و د ملت مال ته کوره
 که جدا شوی به فنادی بیا گدار دی
 اول کینیز ده بهیل نفس قدمونه
 اچولی دی به نورو وای بار دی
 د صحیح تعلیم بشاد کیده وطن کین
 د نجات او د بحران دغه اسرار دی
 به تبلیغ که یه تعلیم دی لاس بر پیزی
 راشه دغه دی به تحکین دی اخبار دی
 کدا نوی نوحیل عمان خودی بته سم کره
 بهل . بغض . اوحسد خو لیز شه کم کره
 کوهی مه کشته صاحبه خوشی کار دی

که دې شوق وی د وطن سره جینا به
 سره هغه دی چه بخان نی به اختیار دی
 د پښتو سره هم وکوره خه کومک
 چه شریک شی په ملت کښی بی له شک
 من مشت سنا و سدا ته انتظار دی
 د هرا سبوری کښی نشته دی دلې دی
 مستومانی کښی خدایه خه لوئی مزې دی
 د عزت سومی ایدلی په بازار دی
 ما په هم شکلی په کښج کښی سره جامونه
 که می نه لیدی له هرې خوا کردونه
 ای دخادم: خدای دیاره نن دې واری
 قندهار: ۲۰ فوس ۱۳۱۳ هـ رمضان ۱۳۵۳

پسرلی

د شاه گذر صبا په اوری د چمن راغلی
 فاصدنی مخی ته له بلکه دختن راغلی
 به انتظار باندي مېلمه له بل وطن راغلی
 چه بیا به راشی په دی لاره نی تون راغلی
 در اتلو زغ ددوی په غوزوله کاشن راغلی
 ښکار له وتلی شاه په دې دشت ودمن راغلی
 ناری وهی زده کښی ارمان بی دیدن راغلی
 د خوشحالی لیری په اوری د کلشن راغلی
 خوشبویه باد چه پری د شاه د کلبدن راغلی
 پورالنه شوقه له بلبله په سخن راغلی
 د خوشحالی نه په نفمو ټول انجمن راغلی
 داسی پیام په نوم د هر یوه خوژمن راغلی
 ودان که باغ لری که زاغ هل که چ راغ دسینی
 لیکه لالسه تیاژه که بیا پرونی داغ دسینسی
 ۱۴ / ۱ / ۱۰ قندهار

اسلامی ترانه

چین و عرب زمادی هندوستان زما
 مسلم یمه وطن دی واده جهان زما

سپنی زمونږ خرائی توحید دامان دی
 په اولو بتخانو کښی دایو کور دالله دی
 ددې په نشکه باندي مونږ ټول یوقر بان شوی
 په سورو کښی دتورو لوی شوی یوغوانان یو
 په دشتو د مغرب کښی می وشر نسکو ازان خیل
 اطلال ته ټپیدو نسکی زه کله یم اسمانه
 اندلس بڼه باغچه هغه ورځ دی ده پاره
 د دجالی لویه سینه د هر موی دی یادوی مونږ
 ای او د غر و نو د غیبر خه یادمو تر ساعت دی
 سردار د قافلی موبسار دی د حجاز

چرس کوچ په زوره بهو شرنکوه باخه
 «خادم» که بخان نه وانی اوس شهسار وانی

«ماخوذ» ۱۰ حمل ۱۳۱۴

کله

ملک و دین بی له مرانی شی ساته په بل شان کله
 و قلم به اغه تلوزدی سبرونه یوانان کله
 آزادی د جهان ماهه شوه حاصله ستایه فېز کښی
 بند یوان دیار د زلفو خلاصی غوازی د بخان کله
 که قبله ده که رضوان دی رالمخ د خیل جانان دی
 د کعبی نه مخ به بل لور ادوی مسلمان کله
 د اساس خښته می ټینگه کړه به لېو د زړه دوښو
 نړولی جبری نه شي که بی راشی طوفان کله
 ای پښتونه باوجودانه نن دی وخت دی کړه مرانه
 مساعده وی په هر وخت کښی دوره داسمان کله

لمکه ته ئی په دنیا کښی بی اسباب و بی سامانه
 داسی شته دی په جهانگهڼی بی اسباب و سامان کله
 چه ملت دی په ذلت کښی اوته ناست ئی په راحت کښی
 دا خبره قبلولی شی ناموس و وجدان کله
 د مشرق ستوری غلبلزی له آرزوئی زده رښزی
 چه آواز د تلو ورنکړې روانېزی کاروان کله
 له دخادمه کله مسکری ای یارانو د محفل خوک
 غز دباد په الوتو کښی ټینکوی شی فغان کله

۳۱ جل ۱۳۱۴

عشق لری ملگری نور

دایرو په مېنځ کښی کوره هغه تیسیر مړ شوی اور
 نه شایبزی چه ئی راوری سری سکر و ئی د بل کور
 دا مسره به زه ورنکړم د قیصر پتاج و تخت
 « دېرنتی مړی ندی د پښتون د کلی کور »
 که د عقل په طلسم شوی پیدا مخکښی لښکری
 وار خطا نه شی هچرې عشق لری ملگری نور
 تة خبر نه ئی دلاری د مقام نه پیخیره
 داسی شان نغمی زده دی چه حیران کړمه ټیسکور
 راضه جوړبه شور ماشور کړو د ابرو بیکوڅه کښی
 تلمی ندی د ژوندیو ایوتوب د دشت پلور
 شه زمی خورانه وکړه د نړودو نهنکیالو
 نه چه وای کشتی می زده د دریاب د شرو شور
 زه مرید د هغه چه ښه نغزی له هغه
 بی له دا که اوله دریابه او د غره تة په بل لور

درندانو په مجلس کښی ورسنه کی بیالی نوش کړه
 لاس نیوی له مزونه کی د ژوند ویشی پیشور

ای خمازده

په کوشه چه ئی روان شوی ای زما زده
 تة له مایه شسته تومان شوی ای زما زده
 هر ساعت دی تلوی خیال موس دی
 دائی ولې دهر آن شوی ای زما زده
 دهر چاپسی چه درومی کار دې نشته ؟
 نه زمانه دجانان شوی ای زما زده
 هر مطلب به پخشکی سره کتل شی
 بی قبضی لکه ایوان شوی ای زما زده

دین غریب دی ؟

مصطفی وائی در اقلی دین غریب (۱)
 خوک لری ددی معنی مخنی نصیب ا

راشه واوره د غربت شرح بیان
 دین غریب یعنی نادره مضامین دی
 د هر حال د مقتضی سره فرین دی
 دهر وخت په تن کښی دا قباده سازه
 د باره زده د قرآن سره اشنا کړه
 خبر نه دی خوک په سر ددې کتاب
 داسی نه چه تل به خواروی مسلمان
 د هر حال د مقتضی سره فرین دی
 دهر وخت په تن کښی دا قباده سازه
 د باره زده د قرآن سره اشنا کړه
 خبر نه دی خوک په سر ددې کتاب
 خلنو نوی نوی نقش که بر خېر
 دین د نس دپاره وارو کړلو هېر

« جاوید نامه »

(۱) هغه حدیث ته اشارت دی چه : الاسلام جاء غریب الغم ا

غزل

بی مقصد به منزل باندی نوخه
دبل شاته بل به بل باندی نوخه

کونکو نه توره شپه ده بلد نشته
هرنه ورکه چه تنگی د نظر نکا
سه کوکبل کینی چه دوزه تودوالی نهوی
چه په چنکک کینی ملاوتنی ترې جوړسی
په معنی کینی دمرجان مضاوی نه تی
دوینا یسی چه کړه او عمل آت وی

چه حکمت یوسی په لجان تی غرور راوژی

پندی تک علم دغبل باندی نوخه

چه په مینخ کینی سوره خوندر بیتیا نه وی
چه په ناوی دخیل حسن کانه نهوی
اخستونکی چه دحسن دناز نه وی

چه جذبات سره په جوش نکری د خادمه
په هغه بیکه غزل باندی نوخه

د ملی شهید و حضور ته

رحمت دخدای دې وی یرتا انعام السلام
چه ودې غسکه دزره دوینو جام السلام

د چا په وینو سور دی دا بیرغ دملیت
تاو کرل دملک په هره خرا کینی سره کلونه
وطن تی کړو آزاده ملت تی کړو محکم
رتیا په بریتن دتورې ستادی جشن استقلال
شفق او لاله زار اوسره یوژنی ددایرو
یغمه مطمئن اوسی لهخوانه د ملت
ژوندی دی نن به روح دحریت واړه افغان

منظر ستاسو دمیمنی د خادم، هیڅ نکو تصویر
هرڅو که کړی په خپل غزل کین پام السلام

د ژوندانه روح

د ستورو تله قافله وپلی قطب د اسمان
زړه می دی ستاسی ملگری یسی په شانی د کباب

لهی لری شوق دولو ولی مینی دی په سیند
په پرده دلاله وکل کین بیت دی حسن دازل
دجس دلطف په لپچه وپلی نسیم ته صبا بی
نسیم دناز به قیبت او ازی به تیر بدو کین ورتو وی
دغزلی فارسی سره د انجلیس می واور بدو د سیند

و پلي داسر د حیات خضر خجسته گام دی

د ژوندانه دپاره روح کوشش ناقص دی

دما هوډ

کابل ۱۲ د جنبلی ۱۳۱۴

غزل

ستا د خندا یاد کړو سبانی باغ کینی بلبلو
ککل له دیره شرمه په ارمان و ژیدلو

کله په انخرو درومی په دله د خوبانو کینی
د ورو ستر کي لانی لری له رخساره کړه
دوه سره د شوقندروه که شه دینظلسی ستم
مان نشو سکوت د کل په سحر دبلبل سره

مه غوراوه صله نوره د خادمه له بل چاغینی
قدر کوی مجروح په زره تخلیس ستا دغزلو

ناجوره زمري

دغم د تاوه مي به زده باندي بولي ختلي

ما درقيب دلاسه دهرې غمازي ليدلي

هغه زمري يه چه ومه زه بادشاه دغرونو
 هميش مي كړېدي شيكارونه د كيدو خيله
 ها په بي كړي وي چه شوک مي وي راغلي به مخ
 چاچه تېري كړي به ما يامې به ملك يا به قام
 چه بي اده مي په غيځين چا وهلو قدم
 زمانه ره به په درياب كين نه شيگان ويرېده
 لکه سيوزمي به بلبده به اسمان دعدل
 زړه كيه اولي نه چوي وخعدې دچاودودده دي

نن ولې سيو بيجيښته وايښ غيلي
 داسې سيو ما به خپلو نو كويه زر كو غيرلي
 كه نه به وينو داجل مي هغه دم لول
 داسې مي دېر ملك دهم نه به زلت شول
 ما د نامه غوتې ددغو به غاښو سيول
 پته به او بو كين كرزېده چايي اثار كسلي
 نن په زانكو دمذلت كين مي تالشي خورل
 چه رقيبانو مي به سپك نظر به خوا كسلي

که يم «خادم» خويم د قام کله ذلت قبلوم

دا رانه موربه وخت د ستر گو غرېدو ويلى

۲ میزان ۱۳۱۴

داستقلال جشن

بلبله د زده پورته شه سهار راغلي دي

دسه زود جذبي وخت دچغار راغلي دي

ترغو به دي تيرينزي به فنليت كشي شپه وورخ
 هغه باغ چه خروب كړ لوملي شهيد به وينو
 شياسته فنچي دكلو كړه نثارې به مسرند
 معجذب چه وي منصور غوندي هر شوک به حېد يار
 هر مچ يتنك كېدي نه شي مشكله عاھقي ده
 داخلكي استقلال مودي كټلي به سرونو
 زه نه ارم حاجت ستاو شراپو ته ساقى !

چمن كيني اوى جشن د بهار راغلي دا
 نسن چه په تازگي او بر كك وبار راغلي دا
 حياست په دي چمن دده له زيار راغلي دا
 هغه لره هميش رسن ودار راغلي دا
 دسرنه تير بدل دلى شعار را غلي دا
 لهر شه په ما كران هغه ددار راغلي دا
 نيشي ستا دشراپو نه مي دار راغلي دا

دغه بياله زه غواړم چه مي مست وقرزانه كا
 هر خوا ته خوشحالي ده به اطرافو كيني دملك
 كابل دي واره موج دبشاشت و تازگي
 په ونسكاؤز كك برقونو بمسكه رشك ده داسمان
 پښتون به دي هېرته كي محصلد استيلا
 شرف وحرية نشكك و ناموس موشه محفوظ

داتاوراله ده يني لڼه انكار راغلي دي
 معونه اسكه دخندا وار راغلي دي
 هر يار بل ته له يمني به كفتار راغلي دي
 دديري ترقي ليلو نهار راغلي دي
 دا ستاله لاسه موز ته داوقار راغلي دي
 آزاد دين ومذهب موله اقبال راغلي دي

نن وخت دي ملادي ونړه په صدق وپه اخلاص

وطن داسي «خادم» ته انتظار راغلي دي

كابل - ۱۲ - اسسه

بی اتفاقی

دووه مرغی شوی پاس به ونه کین به چنگک
 غول سکی غونئی لاندی ولوبدل
 چغ ویغ شور و فریاد بی و کرو دهر

دووه مرغی شوی پاس به ونه کین به چنگک
 غول سکی غونئی لاندی ولوبدل
 چغ ویغ شور و فریاد بی و کرو دهر

نفاق دواوه دبلا به خوله کینی ورکری

غلیم دواوه ریز مریزو زبرو زبر کری

دخلاف ونه کسل نه نیسی سرداره
 الهزی نیسی چه پری نهوی تونجین
 ده قرآن به ملامت سره ستاپلی
 د راسه مهکوه دچا سره چنا

نه یه وشکی میوه تری مزه داره
 نیش لری هغه چه نه لری کچین
 لو غنچین ورته خبیثه ده ویلی
 دواوه دی را تله نشته به منیا

د کرد گولو کره چه سیمه دی گلدازشی

اغزی مه کره چه پشو کینی به دی لارش

که شوک کاندی اغیلاف له خبله وروره
 که تری بود چاسره نهوی ملا تری
 هام تیر که سره نه وی زده ودان
 که اخته شی سره خیلو کینی ملک
 که شوک غوازی چه دور ورمونی به خوله کا

له تری وره به پامل شی له ضروره
 له پردی به وی سرمانی قناین وتلی
 نو فرصت کینی هغه وخت دینمان
 نو ضرور به معنی دروهی حریت
 نو دینمن تم به بیشکه کته وکا

فرض کره دا چه همیشه دینمن تیار دی
 د فرصت و دموقع به انتظار دی

د بخان آیدنه

خپله نفسه که ته نه ئی به دشتیا بد
 نو شوک نشته دی بیشکه به دنیا بد

که وانه وری له کندی د اعتداله
 سی و خوری د سپیزمو پوری به زوره
 به ترخ دژبی جو در تته دینمن کری
 عمل خیلوان بخان ته پخبله تریوران کری
 خود غرضه ! به صفت ته خوشحالینزی
 د کویش به وخت کینی ناست ئی لاس تریزی
 همیشه اخلی دهر چا ازارو نه
 راسه درغه هر کلمی دهی به غرض دی
 عمل ته پدی ووهی له قصده
 ناحقه کری گله زوی ولوره
 دام د مینې محبت دی عبث یرینود
 به حال رفعت اوچت کری بخان له نورو
 وطن سره دې نشته د زده مینه
 تصور دهرت نه وی ستا له خوا نه
 دوی فیشن دی بانلو دوزد گوتی
 د دی ، هغه بد دی ، هوغه بد دی
 د رانجه د حسد وویتنی له ستر کو

به جهان کین به ونه ویننی آخیا بد
 چه رنخور شی نوبیا وایی به حلوا بد
 خوشی وایی یو و بل ونه رسوا بد
 نو کینی دتره له زوی ولته کا کا بد
 د خیل وروره پسی وائی پسی شا بد
 او به بخان پیرزو کوی تبه به بل چا بد
 خنه کبزی چه شوک و کاندی له تا بد
 کری رسوائی چه لیز ویننی داشنا بد
 ثابتی بیباک کارو تبه د مولا به
 نیکی نه شی له پیروه د پیشوا بد
 خیال لری چه صید کری زردونه به وینا بد
 بیا دبل و خیال ته گوری په نگاه بد
 یسکه وایی په بر که و خامتا بد
 دینمن کله شی کتلی ستا به خوا بد
 تبه کارونه درته بیشکاری دهر چا بد
 بهر چا بانندی دې کینپنوه اسماء بد
 وبه ویننی بیشکه د هیچا بد

که همدغه دی انصاف وی له «خادم»

نو بد ته ئی راسه مه وایه به چا بد

جواب

مادمان آئینه کتبی و کاتبه و بحان تبه
 پیامی و ادولی سترگی کل جهان تبه
 دخارج دانستار نه داضی وروه
 سرمی کتیبینودوبه دوه زنگوبانندی
 حقائق مجرد په نظر را غله
 دآئینی دصفا نی اینه بر کته
 چه به بل کتبی نی لیدو عکس دمان و
 دژو ندون کنده کیر چه لیده کپزی
 مادمان دیاره همانکتین علاج و میند
 دهر دنیغ علاج یکتین مسیحاتی و

اوف د خادم « به خدمت نه راضی کینزی

ورقه تپرشه بحان دی و سپاره سبحان تبه

۲۱ قوس ۱۳۱۴

شاعری

دیوشخص غولندی و گتبه یوقام

چه هر فرد شی دی په مثل د اندام

مخکتین والی یکتین غواری تل مدام	دضنعت حرفت سزک دده ده لاره
دژو لنگی دحکومت له انتظام	دی جود شوی خکلی مخ دده شخص
لکه شخص تبه دپنا سترگو انعام	دی شاعر رنگین نوادفام دیاره
سترگی ژاری زاملا جه صبح وشام	چه په درد بانندی اخته وی کومه عضو

مخومره سترگی وی زهیزی به تن بانندی

له بدنه سره هسی مینه کاندی

د ماغوز «

پخوانی مسلمانان

په حال د مخکنندن کین وو دادری تنه بحوانان
 هباش دربیله زوی نری راضی دی شی سبحان
 وی خومره به دی حال کین سخته تنده به انسان
 د چیلو اوبه راوولی حارث ته یوه بحوان
 په شوق سری نیولی کتوری ته دوه چشمان
 چهور کړه زما یار ته دی کیم خکینې به بحان
 ده و کړو اشارت چه هباش تیزی دی بی نشان
 چه گوری روح یی تلمی دی حضور ته دیر دان
 دوی هم ژ سفر کړی و چې شوندی له جهان
 (د خادم « هسی شان وو پخوانی مسلمانان)

ژواندی په محبت وو د ایمان له بر کته

داروح یسی و موندلی دقرآن له بر کته

کابل ۱۸ جدی ۱۳۱۴

نارینتوب

زه پشتمونیم زما کار دی نارینتوب

رابنودلی مورو پلادی نارینتوب

توره سیرتوب و توبک زما کانه ده	بس زمارول دستکار دی نارینتوب
نویم زه فرمی بابا فرمی داداؤ	نارینه لره بیکار دی نارینتوب
چه دظلم زفری و دی له یو گذاره	تبع جوهر دار دی نارینتوب
یری تپرشوییم همیشه نه مال و سره	میرانه زما د پلار دی نارینتوب
یه قیشن و یه خبر و یه کار نه شی	چه دچاشی ورنه دار دی نارینتوب
قلم به دی هنر به دی علم به دی	خوبه تولو کیتی سردار دی نارینتوب
چه آسانه ورنه فتح دخیبر ده	خدای زوجه دوا افتار دی نارینتوب
قلم هله کپی خبری چه خبر شی	چه ترشانی مدد کار دی نارینتوب
دوطن کدل چه ساتی له هر خزانه	خدایه خه خایسته بهار دی نارینتوب
اخسته واره حقوق به نارینتوب شی	دغه شانی پر اسرار دی نارینتوب
یری بنا یسته باغ دشره و دایمان دی	د دیمین دستر گو خاردی نارینتوب
هیخ صرصر داستیداد یری اثر نه کما	همیشه تازه کلمدادی نارینتوب
ور بی نکر مه اهلاسه چه ژوندییم	ما کتلی د پیره زیار دی نارینتوب

د «خادم» دغه سبق د نارینتوب دی

بنه ئی زده کپه مزه دار دی نارینتوب

کابل ۱۳۱۰

دعروج دمرز

میداله له خطر و شوم

ور که شوه راجحنی لاره

(۱)

کار بیخنده بپشماره	که هر خومی مخکشی لادیرؤ
میکر نه کپداله چاره	زره می دیر به تلو سه و
شوم یه زیر به یه خوواره	ساقلم به کپه رایور ته
چه خه را ورم د بازاره	لاریه شوم طلسمی نیار ته
یه تورتم به شوم دوچاره	کوخی بندی به مرخو او ی
ده قسم کاوه له کاره	مسازاری قلم ته و کپری
زه ئی به وینم باداره	ویل که خه لاره ده سپینه
چه رانله ماله له نیاره	وی منفی هغه زیا ده
دخیل نیان د کار دیاره	ماتلاش میخزن د برق کپ

دیره لری کار خانه وه واک اختیار د بل به لاس و

نه دا زمکه دا اسمان و نه دا کوزؤ نه دا پاس و

(۲)

غم می و غور زاوه شاته	به حیرت سره ولاړ شوم
کورم وړاندی کله خواته	ازاده به مخکشی دروم
د اسمان نی کلمی فضا ته	نمرچک شویدی د غره نه
وزگار نه یه بل چا ته	د قدرت به تماشه یم
تازگی ده دیره زیاته	غور بدلی بسری دی
چه خو کورمه به پدیاته	قدرت کپی کلکاری ده
دی گلونه به خو ذاته	د فطرت باغوان کرلی
نوم یی نه راجنی و مانه	سپین وزبو بانجانی سره دی
قیبت و پاس کپزی صبا	غورسکی غورسکی د گلانو
کله پورته شی هوا ته	سپینی زرکی پکین بخلی

یل به فرش د شنبو زدم د کلو نو خوا و شانه
کله دی بوتی ته کښینم ، کله هغه ته روان شم
به نشاط لکه د زر کو ، به ملی نغمه گویان شم

(۳)

د لمن د غره نه خبیزم
به اسمانکښ خړه نشته
هوا صافه ده هر خواته
پورته جگک به یو مقام کښ
هسته کښیناستم بېغمه
د قطرت سره همراز وم
د قطری حسن اثر و
طبیعت لار راته را کړه
هغه واره دلته حل شوه
دانه یوه شوم چه په زوره
نه د فیض به لار کښ کېژی
دی ساده نکتو کښ شته دی

که د زره مملکت غوازی ، چه ودان د فیض به نوروشی
علم وشعر ته دی پوره ، دروازی واره ضرورشی

۱۰ فوس ۱۱۰

قومی ژوندون

دهقان خواری کوی دخاورو لڅنی زر جوړوی

پښ به نسکلیف سره له او سپڼي خنجر جوړوی

د ملاحات دپاره خوگ غرو کښی رمی خړوی
د کرچه پالی به مکتب کښی استادان به مېنه
شاهر د فکر په دریاب کښی حقیقت لټوی
مکیم به خپلوشو کیرو سره د ژوند له مخی
مشردنظم به صیقل د زړو نوزنگ ورکوی
د ژوندون روح به پیکر د قام کښی وچلېزی

به ناتمعه زیار « خادم » چه یو تر بله شی قام

نور بڼتیا سره ژوندون لره قابله شی قام

نور - ۱۳۱۶

غولیدلی

خزان نندی به بهارنی غولیدلی

ماښام نندی به سهارنی غولیدلی

چه دشکڼی وږی به تول د مرغارو
ماله کیر دین دی دود به اومه بند کړو
به جل بل یسی له وراه زغلی تیز به ا
استغنا دپار به ماله جوړه نده
درشانی دیار به ښکلن کوی مجنونه
هغه نشته به باوار نی غولیدلی
بی حکمه ؛ پدی چارنی غولیدلی
به گیان او به پندار نی غولیدلی
ته دیندی پته استرار نی غولیدلی
دیلی دکور به لارنی غولیدلی

ناز د شهر دشوخی به دې خرڅ نه شی

ای خادم ا په دی کارنی غولیدلی

جوزا - ۱۳۱۶

مزه کا

زده دعا شق کئی اور د مینی بلیدل مزه کا

لکه نمکی دها هر ویا نو تخلیدل مزه کا

به ملی تاو دینو زامبانو سوزیدل مزه کا	به اور دشمع که پشنگک سبزی وزر دانه همیشه
یا به سحر کین د بلبلو چونیدل مزه کا	یا به کلمشن کین د مکتب دزلمو تبه یشی
لکه دواوری به دئی تاو کین ولیدل مزه کا	ددئی دینزه چه دره سی بی بی و ضن
لکه چه غومره دینتو خوازه غزل مزه کا	فارسی اردو ژبی که شی دی مگر هغو مزه

بر پزده دا نوری میخی بر بده چه وفا نه لری

د خادمه میخی دوطن کنش کریدل مزه کا

د چمن سیل

بنه وخت د گلانوو چه لادمه گلزار ته

خوند کا ته کا گلوته یا شبکلی منج دیار ته

مستکی شی غونی چه کوری رقص دچینار ته	عمدکی داسمان غرندي آغوستی شنه چینه ده
کپزیدی چه سری غوز دبلبلو چو نهار ته	زبری دژوندون دیسرای کامراژ زدونو ته
وائی گل به سرو غوند بلبلی د سحر ته	هرخو اتازه کی خندا موس دی به کلمسن کین اوس
کله چه نیته د اعتدال راغله د یار ته	د راضی بسرای دژوند به خروطن زموزه نن

چو شی سپیره دا کله عدن له اعتداله نه

داسی باغ دژوند او د وطن له اعتداله نه

د مقرب ا

[د چمن سیل به بسی ووبل سی]

تور نیسکری گرو لری داسمان بیغلی له منخه نه

شین چمن ئی ور کرد به خندا د زرو رنگ

دو رنا د بلزونه د وای شکته بر بوته	چو دوشوشته زرباب کین نیسکلی نقش داورنگه
موم د کلمو مینخ ته به د پرو جدو خوشحالی سره	کورم یوسری چه لاس کینشی تیغ لری دجنتیک
لله گیاه به رازد کل د خوا سره ولازه وه	وی ایسته له بیغه وی چه بر پزده دغه خنک

نه ئی دلربا او نه د خادمه د دلربائی ته ا

نه لری معنی لکه لایقه د فضائی ته ا

غزل

در ناوی کله هوندلی شی بخپله

چه شرک لجان کاندی له خپله لاسه سمیک

سری هله شی سری چه بخته کار شی	ما ای بدلی دی دسل کالو مالک
به هنر سیالی نه سیاله سره بنائی	خه ؟ خوراک د چا آتیر وی که پالک
راشه واخه د وطن به عشق و مینه	قلم ، توره ، وی تسکوره که شتک
د لهدیب معیار ادب علم و کمال دی	بیمعنی کله میغدلی شی دآخرک
د اسلام نه پس دا فخر راه بس دی	چه یختون یم خه زاخیل ژ خه بارک
داسی به یولهای یم له ستورو به آسمان کیتی	که د جهل نقل شی راجنهی و ورک
لودی وینی د پیتو لرم به زده کیتی	لکه وینهی د مهمه مندو د خپک

چه د خادمه نه وی دی نمک د جامعی دی

خه ؟ که خپله لجان ته خان وی با ملک

✽ پښتون ته خطاب ✽

خبر پر نشک و غیرت دی ، پښتونه بحر و بر دستا
 اوچت شه نن به همت بیا ارم که ، دشت و غر دستا
 که کروی سیرا به پر عرفان وطن دا نقطه دا ایمان
 به زیار و جهد شی باغوان ددی تالا باغ رضوان
 گوره به بیا شی پر میوه دغه خالی شجر دستا
 وطن ، صحرا ، چمن ، گل ، گل سمن او لاله و سفیدل
 به ناز و زرکی او بلبل به دیر امید شهیدان تل
 به لوری واره منتظر ، فلک شمس و قمر دستا
 وایه ای صبا ! احوال د بست و بامیان یا مال
 د بلخ و غزنی و کمره قال به علم و فن چه وو سفیدال
 چه شم پر خوله مدهوشی درا ، دی هر خبر دستا
 به ملت بنامی قربانی به زلمو زیب که بنه محوانی
 زمونیز مسلک مسلمانی وظيفه داده وجدانی
 دمسلم هر خه دالله ، دی ور که مال و سر دستا
 نه ئی بیگس نه ئی دولت لری جاه د چشم عزت
 علم او صنعت و حکمت به کار دی کربنشی و همت
 د هر یل لاندی دی پر انه ، درد لعل و گهر دستا

قوس ۱۳۱۶ خادام

✽ غزل ✽

همری تهر کولو دانسا دسینو خولوی به طمع
 لکه مجنون چه که رزیدلو دایلی به طمع
 بوزل دی ونه ویل خنک که نی زما فقیر
 ما کره فدا خپله محوانی ددی جملی به طمع
 که افلاطون وی ساده دلهشی دهشقی به اثر
 وری منتوزه داشنا دتش کیلی به طمع
 دیار به مینه کینی خوندونه چه میند لی ما
 ولی به کریمه ساقی استاد بیالی به طمع
 که وطن ویش شو ستامرام به شی پخیله پوره
 خادمه ، خله ئی دخیکو دصلی به طمع

✽ غزل ✽

میخ دیار دی به مشکلی زلفوتار تار بت
 که سپوز می وه میخ دوری - میخی به غبار بت
 کارد زرد نوله را وونه دباغه شکار بنده ئی ویلو لاندی د انار بت
 وارد عشق به می هبش نهوی شکاره کوی که گریوان کوی راز دستر کودخو نیار بت
 لار د مینی به اخفا سره زیبا تپزی لکه شوک چه به ایره کاندی ازنگار بت
 به پخیله ئی خبر کرمه له رازه بار به کینتدی غوز و ماته له اغیار بت
 هر سبا بلیلی وائی به ذرا کینی چه مزاج دکل دی نه وی له مالیار بت
 به دیدان دحق کینی بت نه باتی کینزی شوکه لاندی دکالویه شی زسار بت
 استر کوته شکار پتری بی حجا به به خادو کینی که سرخیل کار یا کار بت
 غره توره به جوهر او زور دمیت کا غه : ارگی که شی به تپکی طلا کار بت
 نمر به کوفه بهیدلی شی « خادام »
 چه رقیب کاندی داستانبیکلی اشعار بت

علامه اقبال

خنک به مشرق نن دریا او تیری جنگ دی

وای دفلک کریوان به وینو بانندی رانک دی

غلی به طلسم د تیری دی هر بلبل د باغ	زده دهر انسان لکه غونئی له غم تنگ دی
نشته دی نغمی دزر کوچر ته به راغونو کین	نه دچا به فوز کینې دنسیم در باب شرنک دی
لکه بی اسری چه مریو رندی به له بخان سره	ستور ودمشرق هر یو بیری ایبتی دبل خنک دی
دوب به آه و آوه کین نمر خاتو دی سر تر یا به اوس	هر زده بانندی پروت دبد بختی د تیری زنگ دی

خککه چه لویدلی د مشرق لمر د اقبال دی

خر ؛ آسمان د علم و ادب اود کمال دی

ای اقبال ؛ ستا به فم کین زاری مسلمان ټول	چین، ترشام و ژرومه، تر کیه، هندو و فغان ټول
ته تمامی عمر ژر ؛ بدلی د امت به غم	یکه دی قومونه ستا به تلو بانندی کریان ټول
می اوی لاه زاردی د خلیل تازه به اوینو کرو	مه او چه ستر کی چیری او چ بقشی کلان ټول
بیادی میر سبق امت ته یاده زیروزور کرو او	ودی نیوده دوی ته حکمات دینه فر آن ټول
ییتی وو درانه او منز لگا اری بیجده وه	ستاسو و ترمو، بنه دمه اودی که، کاروان ټول
یاتی چه سید، شبلی، حالی نه وو به لاره کینې	تاهفه بارونه کوه اوچت به یوه بخان ټول

مخکنې لیز منزل دی چه مې بری نېدی به لار کینې

داسی لار بلدی هیـشوک نشته به قطار کینې

تاجه مخ کرو پت او به خندا لاری مولی لره	اوس به نور هیر د خودی شوک شی ایشیا لره
پورته د کوشش به نغمه ستی د تقدیر کوه	د قدرت در کړیدی خاوند یواری تا لره
نن له بقاوت د قلعه ویره به حرم کینې ده	جک دولایت د عشقه فوج که، دې بلا لره
شعرو فلسفه تاریخ دې کپ کوه به حکمت سره	جوده دې نسخه کوه ترینه ملت بیضا لره
ای دژوند حکیم زده دې دک و، دبشر به فم	تا پیام راوړی تمامی واره دنیا لره

شرق و غرب دی مخکنې دیوې منلې میدان و

خککه دې نظر تل به حصار د کهکشان و

کابل ٦ نور ١٣١٧

نوی دوره

جککشه یسرلی دی به چمن دوره راغلی ده

گل غونئی غور پیزی دسمن دوره راغلی ده

لاره بیخودی جهل و نفاق و دسر مهمل له موز	ان د اتفاق مویه وطن دوره راغلی ده
به وخت د فرصت دی چه نی ورنکری له لاسه ته	فضل و کرم د ذوالمنن دوره راغلی ده
اواری که ریتیا چه دی شیرین مطلب له لاسه شی	مه ایزده ترخیج چه د کوه کن دوره راغلی ده
اود بام داسمان لره ختل به زود د علم شی	اوس به دمه جهان د علم و فن دوره راغلی ده
سرد لمر پورته کوه پینتو به اوتخار سره	جککه چه نی نن دینه خچنن دوره راغلی ده
علم و معرفت، شعرو ادب ورته اسره لری	جککه چه دوی د قهر من دوره راغلی ده

داسی خوې غزل که جوړه ولی شی «خادم» اته

خدای زوجه وطن ته دسخن دوره راغلی ده

سرطان ١٣١٧

مستقل افغان ته

اول منظر

له مشرقه نمر ختملي

رترائی ده به جهان

پورته شين درياب بيكار بزي
 گرد غبار له ملك ورك دي
 دو ميني وړانكي اوبدلي
 ذا د سپينو زرو غرونه
 وطن واړه طلا نيسي دي
 لکه مته بيكلي پېغله
 به شيرينه خوزه ستر که
 شه يه مينه مينه کورې
 يا چه کورې خيل وطن ته
 له نظره ئې غمخېزي
 دا د مورؤ پلار نظر دي
 سوي زړه د احمد شاه دي
 راته ووايه دا ولسي ؟
 سرې شغلي چه دې زېبزي

ای چه پورته به افلاک يې ا
 تم له مينی به زړه چاک يې ؟
 که دې زړه پته مشرق سوزی -
 چه دا هسی به بخساک يې ؟

دوهم منظر

چلمېدایي نوي روح دي
 قول له خوبه يا غېدای
 د وطن به لسورو ونو
 د زړا او نې پري مينخي
 تونکي دي که کورتري
 نن به خاوره د افغان
 د چمن واړه مرغمان
 کښ چغې بزي بليان
 له نیکې ونه کيلان
 که چر زېني زېرو کمان

واړه که به موسيقي دي
 بې اختباره را روان شوم
 شين بهم له نمکه خور دي
 سپين پېرېوای سر کونه
 رنگا رنگ ونې ولاړې
 نتي هي اوړي بيکاري
 نې سر به زنگنو دي
 ها پلو د مېوي دک کبر
 ها کښ سړي داني بيکار بزي
 هادي لاس تر لاس ورکوي
 با خدمت ته د وطن چه
 شاغ ووا سي شر شر دي
 زړه کښي وايسته وطنه
 اسپا دچېتېن خاله
 هر نیکېار دپانو او زم
 د شوزي نري دفرحت دي
 اورم شه ؟ بلبل به جاله

به شياسته نارو کويان
 و گلشن ته دا زمسان
 نړای به نځای بيکښي گلان
 لسور سپېدارو چناران
 سوري دغ لري پېشان
 لکه بيکلي محبو بان
 لکه پاک زړه زامدان
 لکه سيل ته نوي خوبان
 لکه لعل د بدخشان
 لکه يو قام عزيزان
 سره يو شي ساکنان
 زنجيري لښتسي روان
 د له تاجا رشه اول جهان
 هره خوا دې ده يقمان
 نوري بته ده چالان
 فسکر کوم له خپله نمان
 کښي يجو ته شه کو بيان

مبارک مو د اختر شه نن دی جشن استقلال

د وطن د آزادی مو اتلسم دی دغه کال

درېم منظر

لر چه سکوز شه له آسمانه
 رنگارنگ ستوري پېشانه
 لای لری جلوه کاندې
 له پاوه کاندې به مثل
 سوزی هم قدم اوچت که
 خانه غنکه رنیا ئې ده
 او لر پله سره خاندي

شه دسترر و سلطنت
 به آسمان شوه را اوچت
 لکه یاد د تېر ساعت
 د نخوانانو د همت
 به شين تخت د بادهاهت
 نښه نشته د ظلمت
 بی کښي او رقابت

چشم جود دی به اسمانکشی
ما هرویان د فلک وارده
زه د خلی میله کی سبل کرم
یقین ماله به به شیه کبری
سراسر محله که اسمان ده
به خو چند ده تیری زیانته
هسته دار بسکو نه نشسته
وطن وارده به خندادی
ازادی د خلی سستیوری
همچشمی کاندی له بندره

د نادر د قوری بریش دی

که بلقبیزی مغوره

علم منظر

چار، چمن او که دگر دی
به نحو کین نازکی ده
یقینا بی استقلاله
دا پرزو د ذوالجلال ده
بی له سرو مال بینداو
د دولت د چمن وارده
که فردزونده به خبله شا کا
ژوند به روح د آزادی کا
ترقی ته زیسته داده
وروره ای د زدگی سره !
خله جشن کال به کال شی ؟
نه ! دا یاد د شهیدانو
چه ناری و هی له قبره
دمونیز به لعل د زده د وینو

دایر د مینې محبت
کری دې خوانه اشارت
به دپرو دود به فرصت
چه خوک و گوری اوچت
د پر قونو پته کسرت
به نیایست ژبه زیست
نه دا جوش د مصلحت
نست دی جشن و عشرت
به رزا او پته رفعت
چک ملبیزی به عظمت

که داروح د پشته دوه ؟

د ملی شهید آرزوده ؟

نن به آولو لوی اختر دی
چه به زونو تبه اثر دی
ژوندون خوشي درد سر دی
د پیتون تاو د بیکر دی
چاته کله میسر دی
سره کله برابری دی
می، بی واکه قام تیر دی
قوم، ملت لکه بیکر دی
همدغه د جنیت وردی
خه مطلب دلی مضمردی ؟
کندی تش مپله، اختر دی ! ؟
د مینې محبت سر دی
سوری هر یو به آتیر دی
پیسرودی دا کهسر دی

اسانت مو در سپاری
که رهتینی پشته یاست
به بیرون چه زده پای تهلی ؟
به یوه لاس سره بسورته

د غوینتو بحای نهی بحر دی
وخت د کارو د هنر دی
کان به کپه کینی د فر دی
کی بیرغ وخت د سیر دی

د چرس شرنکههار اورم قافلی لاری وړاندی

مستقل افسانه چک شه د ملی بیرغ د لاندی

د تر کو پلار

خدای په مشرق باندي بېشکه امتحان کړلو
داسې صورت ئې د بلا ورته عیان کړلو

امر برېواته له خوا یې وازه خوله مشرق ته کړله
لکې ئې تاوه بېکنې کیر ئې زور جهان کړلو
یوه په میسکه بله شونده یې وه تر هرونو چکه
دوږخ د نس ئې ژ له تېزو او قومونو نه ډک
له مصیبه به هر یو شورو فغان کړلو
هیاس مریو باندي کله تسلی کېده
په اشتها ئې نیت د ستورو د اسمان کړلو
د نمر خاته لور ته راتلله په بشدر د سوز
وچې لندي به اطاعت ئې په نه شان کړلو
مشرق د بحانه بیخبره ؤ د مری په شان
غم ئې ددین او د دنیا او نه د بحان کړلو
توتی توتی د جهالت او د نفاق په توره
نه ئې زگپروی نه د جوړوالی ئې ارمان کړلو
د شخصیاتو خرافاتو په زبیر تېرلی
نه ئې د ژوند وینی په رکونو کښ دوران کړلو
مریض پر کاله 'توره شپه' بلائی راغله به سر
نجات هر کوره له قدره ؤ د عقل بهر
په پورته غاړه ناشایې سپینه رنیا شوله
ورسره سمه د بشر خوندي فوفا شوله
دودې ، گردونه ، برېښنا گانی ، د زهار بېکنې
یوه یوه بکنې رهمبار د بلا شوله

هنگاره به دي مینځکښ یو لخوان شو ملا تړلی ولاړ
چه په لیدو ئې به حیرت واړه دنیا شوله
وېستلی توره په ښی لاس کښې ئې پلټونه کوی
کس کښ ئې ښکلی سیاسې رنگې همسا شوله
دی په همسا باندي عجب ډول کارونه کوی
کویا دغه ئې مری خوا سره وینا شوله
کله ئې مخ کړاو بلا ته په څه ډول سره
چه ترینه پورته به ډوډونه واویلا شوله
ده به عوالب په خپله توره د جلی کولو
پیا به ئې زر څه مشرق له په خندا شوله
وی به ئې پورته شه چه د یو د استعمار رافې
چاره کوه زندکې سخته نښت سپا شوله
لن ئې لویه ترینه لاندي د زمربانو بچې
په دوی ئې ډېره خواخوږی میده رښتیا شوله

د مشرق کمال د نور کو پلار ؤ مصطفی دا لخوان
به کامیابی لخی فن به لوری د عقبی دا لخوان

د عمارت د شرق و غرب منځکښې ودان که تا
په بل رقم دي نوی دور د اسمان که تا
الا والا مشرق مثال د سربانی غوښتلو
د ملت اساس دی وښودو مشرق ته خپله
نورو ته تنگ ددغه لاری ښه اسان که تا
لوی غزینته سره مخ شوی په لرگی او توره
په څه حکمت سره ترلاس ترېښه میدان که تا
هد هست دي وکړلو د قوم په مېړانه سره
ملت دسترگو کړویده دخیل احسان که تا
هاروی پویو وو تریدلی له لېوانو څخه
په کوښونو سره جوړ ترینه کاروان که تا

صم دې ملت کړو د سبا لانو د عامه سره
 ترور په توره د زخمي لورگي ارمان که تا
 تياره د جهن دى بهر گور نه وطنه خفه
 وطن په علم و معرفت سره روښان که تا
 فدا کاري داسې ښايي د مردانو سره
 خپل شخصيت په مليت باندې قربان که تا
 دقر کو پلاره ستا په غم مو سترگي سرې دى نن
 په بيلتانه دى د مشرق ناري سوري دې نن
 قوس ١٣١٧

✽ ماشين ✽

په مغرب کښي د تيودنې مقصد دادى
 چه انسان د خان دپاره ماشين جوړ کي
 ددغه تعليم مقصد مشرق کښي دا وى
 چه انسان انسان دپاره ماشين جوړ کي

✽ فخر افغان ته ✽

راک دک دې پسرانې دى يې چمن فخرکوي
 کولى شي په ښه ژبه تهريف ستاد کمال
 په ښکل ئې شي نصيب دقدمونو داشنا
 دپلادو سرلورې دى د زمانو په نبوغ
 په ښور راغلي وطن اړه زموږ فخر افغانه
 دنار په تش کتلو دى کليشن فخرکوي
 په ټول چمن کښي ان لښکه سوسن فخرکوي
 هغه خاوره په مشکو دختن فخرکوي
 دبيرز لڼو په سر باندې وطن فخرکوي
 په ياد ستا د نامه شعرو سخن فخرکوي

«خادم» چه په اخلاص شي عهرك د هملك و دملت

دوطن ئې بس له مرگه په مدفن فخرکوي

٢٢ دحوت ١٣١٧

✽ د وطن بهبود ✽

له دې خوبه نه ژر وينښدن دى پيکار
 څه علاج د بهبود د وطن دى پيکار

دې په حق هغه کس چرئې زور وى به خوا
 د پنځو د سرفي په فرياد باز ويل
 د وطن د شړى نه چه پټې شي بهر
 د ملت د وحدت که څوک سر اتوى
 د قام روح ئې غواړي په دېره آرزو
 که هر څو د وطن خدمتونه دى دېر
 به دې راز د پښتون خبريدن دى پيکار
 به مېرانه جواب ددښمن دى پيکار
 داسې پښو له بېشکه کفن دى پيکار
 دې دپاره نظر به جرمن دى پيکار
 نن و مونږ ته هغه انجمن دى پيکار
 خو له ټولو اول علم و فن دى پيکار

چه مفاد او بهبود د وطن پکښي وى

د «خادم» هغه شعر و سخن دى پيکار

جوزا ١٣١٨

✽ د شاعر سند ✽

بڼه موسم نری نسیم بښکی سحر و

باغ د گلمو به وزمو ټول معطر و

نه یو هېږم شه مجلس دخو شعالی و دکل بو فی کښی بلبل به نفو سر و
په زاره دپواله غېز بلبل ته وشو چه بښکاره بښکی یوبل قسم اور و
خوږ بیان تل دکارغه یعنی زده کپزی نالوستلی کله درس ددې هنر و

بلبل ووی : دلته نور شه ظاهر نشته

بی صحیح ذوقه سند د شاعر نشته

۱۳۱۷

✽ قام ته خطاب ✽

ملته نه کالیه زورور قامه بښتونه

ولادشه به مېرانه باخه و کره کو بښتونه

اصلی شان و شوکت دی مېرو غوندي دنیاته

اثبات که ستا و اور ته منتظر دی ستا نیکونه

پالونکې ئی وطن دی که دی وپنه که دی ساده

وطن لری پر تا باندي د مور غوندي حقونه

سیندونه ، بیسې دری ، اوچته غرونه د مواد

ناز پزی ستا په سر لری و تاته امیدونه

هو ، مونږه بښتانه یو ، د وطن په مینه ټینک

په ټینک د ملیت مودی ور کړی تل سرونه

خپل مشر به هر نېز گران دی که دی وغواړی له مونږه

قر بان به کړو دده به منځکښې مونږ واره سرونه

✽ واخکه چه بښتون هم ✽

چو کی مېز دې د بل وی ماله توره ده او سپاره

دا مخکه چه بښتون هم !

لتار و بچار می کور دی پردی رانه خپل ورور دی

غلبم ته هسې بریم اوس کوره دامې زور دی

جرمن رایتوم (۱) به نېره توره بل دپاره

دا مخکه چه بښتون هم !

ټوټې ټوټې می فن دی تیار راله کفن دی

هېڅوک پر ما نه ژاړی پر دی رانه وطن دی

ز کپړوی هم نه اوباسم ، نه خبریم له اسراره

دا مخکه چه بښتون هم !

بښتو ده نه رغېزې بی دینه کله کپزی

قر بورمی نن سړی شو حجره کنې لاغېزې

کا نرمې ټټی واخله روپی را که سا هو کاره

دا مخکه چه بښتون هم !

ملت وطن زما دی دښت و دمن زما دی

د پلار نیکه به وینو دا سور چمن زما دی

بخښلی می دی تاته بڼه روزی دې پر خور داره

دا مخکه چه بښتون هم !

(۱) رایتوم : رعیتوم

تعلیم ته که رضا یم یادسی اردو به وایم
له سخانه بتی سترگی د بل چا بنه به ستا یم
بدظن به خپله ژبه له قومی ژونده بپزازه

دا محکه چه بښتون یم !

که شمه افلاطون د عقل به مضمون
لائق کېدلی نه شم لابل دی شواخون
مروود می هر دلیل وی لاشه مخکنی له اظهاره

دا محکه چه بښتون یم !

مطلب زما دژلی مکتب زما دژلی
وی دې دبل به لاس کېږي مفسد زما دژلی
پروا ما لره څه ده که می ژبه شی مرداره

دا محکه چه بښتون یم !

خپل قام خپل می ملت دی قومی می حکومت دی
پری تېر تر سرو مال یم همدغه می نیت دی
مېلمه می دی به مخکنی پاته ښی خپله لاره

دا محکه چه بښتون یم !

مخلص دی که نورسم دا حال ورته شیم
مجروح دی غور وکا دسا پسر خبروم
نور نه شم ایضکېدلی له دې هسی کارو باره

دا محکه چه بښتون یم !

په زړه می دی دژونه زجتیا وایم حالونه
د خادم ، کله وپریزم که خپل هسی مضمونه
را خلاص دی بښتون له یوسفزی تر قندهاره

دا محکه چه بښتون یم !

۱۲۱۸

د توری برین

سپینه خوله دي فیصله ده د تقدیر

مرگ و ژوند دي د چشمانو اشاره ده

ستا به فخر خوك اوچت نهي په آسمان	له فروره خوك نه وینی په جهان
چه روزی نهي شی ستا سرسته په نینه شان	نه دی گرم که لمان ته ووانی خاقان
لجای په نه مومی به لخمکه د بزدان	چه په نڅکني دي خوك تیر نه شی له نمان
په هیڅ ور دي نه قبلبزی نماندان	تل سپیره او وفرن کر نخی سرگردان

له درباره ئی شری خواجه اجمیر

بیحاصله ده که هر چا نه اسره ده

حقیقت می اتوو په جهان ته ئی	د هر سر دیاره راز بنهپان ته ئی
د چمن حامی دحسن په لمان ته ئی	ودانی له وطن ننگهپان ته ئی
جگړوونکی د بیرغ د عرفان ته ئی	ساتندویه د شرف ووجدان ته ئی
خوروونکی د انصاف په دوران ته ئی	سومناک د استبداد ته سلطان ته ئی

د تهنذیب د تخت د پاسه دي جا گیر

هره ورغ دی په جهان نوی دوره ده

شوی پیدا سم له اشرف المخلوقات	منحصر چه ژیه تا باندي نجات
آسمان بزی درته واره مشکلات	درنه تپتی بلا گانې خطرات
ستا له برفه لاسکی شمع د حیات	د ژوندون لاری له تاده په ظلمات
چه ژوندی ئی کي بیانه لری ملت	له تاجار شم لري غومره کرامات

ته ساتي د حریت قصرو تعمیر

ستا له لاسه لوړه دغه مغاره ده

چه څه دی په هغه ټولو دی قدرت دی	خو هم ته ئی بل نوعه شی سیاست دی
ستا چه مل شی ډیر لایقه د عزت دی	یا غازی دی یا رتبه شهادت دی
هماته ئی عجیبه دي خاصیت دی	بادشاهی داستاد سوری برکت دی
در سره حوری فلان وینه جنت دی	په قبضه کني دي دنیا و آخرت دی

کل جهان دي حکم وری لکه دبیر

کفاه؟ ستا له حکمه بله مشوره ده

زړه دي صاف دي لکه دین د مومنانو	سپین وبل لری خصلت د صادقانو
ته یاری کی د لخوا نوردو بهادرانو	د نور ژنو ننگیالیو نینه یروانانو
نه تیر وخی په زرگونو نامردانو	نه دی مرسته کله کړې د زنانو
میرنی کوری په صف کین د لخمیانو	هیڅته کی ورته تاجونه د شاهانو

وربخشی د سلطنت تاج و سریر

د رفا دي هر چا کړی نمانداره ده

د قیلقوس زوی سکندر په جهان چا کړو	شرق و غرب ورته تابع د فرمان چا کړو
توچن هومره فاتح قهرمان چا کړو	شهنشاه دواړه نوع انسان چا کړو
نیولین په اروپا کني سلطان چا کړو	واشننگتن سره مدد په ننه شان چا کړو
د اسلام بیرغ اوچت په آسمان چا کړو	مساوات په مخ د زمکې اعلان چا کړو

نه رحمت ئی د الله که ئی تعزیر

هره خرا کني دي خر گنده نظاره ده

ته وي سیوری د اخر نبي په سر	د دینمن په نڅکني ته وي ورته سپر
ته بهانه وي د عالمو په نظر	مهاجر نبي چه بیا موند او طفر
چا کړو فتح جنک د بدرو د خیر ؟	ولې یاد شو په نابوق سره عمر ؟
په اسد سره چا و ستا په حیدر	د اسلام سیف شو خالد په کوم هنر

څه خو و کړه دلکن الله (۱) تفسیر

چه له کومه دي هوندلې د ابهره ده

چه په صدف طارق وړاندي درته لاس کړو	ور قبینه دي اندلس په ننه اخلاس کړو
غزنوی دي غه حرمه او شومره پاس کړو	چه لقب دبت شکن دي ورته خاص کړو
ایوبی غیرت په دین د خیر الناس کړو	ستا په دادې نه دل چا نه هراس کړو
تغییرت د مسلمان خوښه احساس کړو	شرق و غرب دي ورته نیکه ور په لاس کړو

(۱) ومارمیت اذمیت ولکن الله رمی !

تا لیلالی و ملت باندي زهیر

چه تراوسه به باطل ټی تراره ده

پښتانه ستا په نامه باندي یادېږی	د اسلام تاریخ به ډوټی باندي نازېږی
احمد شاه غازی د چا کله هیرېږی	ناور شاه په یادمې اوشی نه ټینګېږی
چه مې توره د پښتون را به زده کېږی	پښتانه نیوانسان مې ستر کو نه درېږی
په خیبرو په موند باندي جرېږی	چه نور ټرې وزیڅ به ډوی باندي تیرېږی

دز به یاد کړه بیچورا ټیرا و ژریر

دغه ځمکه لا دچا په وینو سره ده

چه دې ولید د مسلم قبې و کنار	بیادې نه دی کړی بل چرې فرار
دې په غلزه د نیکو لومو بزه ماز	زیات له حد به دې کولو دوی وقار
ځمکه بولم دې آشنا د موزو بلار	اجازه را کړه چه ټکل دې کړو هنار
ډیر به ښه وی که جبار شم په کنار	په ادب دغه نکتې غواړم اظهار

د خټکګان دې زاتنه ووايه نائیر

آسیا نه چه دې کړې کماره ده ؟

ستا په سر یورپ خبرې له آسمان کا	تا نه کوری چه دموه د کل جهان کا
په باطل او ناسرا د حق کبان کا	سر کشی اوس له دلباره د سرجان کا
غوازی داچه بحرور واره د بیان کا	ښه تمیر د حریت نصب و نالان کا
په پرده کښې د تهلېب جرم وعبیان کا	دا نو واره ستا په دادو په فرمان کا

دغه وکړو به زبقتیا دغه تقریر

نن ښکاره ولې دارنگه منظره ده ؟

د توری جواب

پوران محل دی آسیا کښې یاران نشته	مړده دلدی په کښې نور د ایران نشته
مراوی کل دی پری ناه وفتان نشته	عالی غاردی مته تللی شیران نشته
صحت بدن دی د کوشنې پکښې توان نشته	بل ته کوری دغوی له نشان نشته

مرکه نه نشتی دحیات فدودان نشته چه په شمع به اویده پښکګان نشته

زه زمري غواړم چه وشلوی زانځیر

آسیا نه چه وده شوې مقبره ده

د توری د جواب جواب

پور ته لاره د کپزاو زړو آهونه	د زر ستر کو سیلاب وپوړله بندونه
کړه بیداره زمانې درانه غوړونه	د سیلاب په څنګې کله شی خوبونه
شوه خواره په خړو فروشنه خادرونه	بهار راغی دغزان تیر شوه وختونه
په چمن کښې لاس به لاس شوه سره گلونه	اغزو تیز کړاڼه دښمن ته څنګرونه

زړه ته کوری خنجر ونه به زیر زیر

چوړه شوې داسی تمکه دائره ده

الهی ! بیا په افغان کښې زده پیدا کړه	په انکار د محبت کښې نی جلیا کړه
بیا ستر کې تیر نظر ور له اعطا کړه	دا طلسم ستا په فضل ورته وا کړه
ورښکاره زهر قاتل خوازد نما کړه	دوباره ای د ژوندون سره آشنا کړه
پروانې د خپلې شمع د دنیا کړه	اور کې غوندي چراغ نی دبل چا کړه

ای قدرته اوس مو تیر شه له تفصیر

په هر چا ستا د کرم لمن خوره ده

سید جمال الدین افغان ته

د قام له خوا

ستا منظره افغانستان دی

سیده راشه دا هو ارمان دی

سوری لیکو دی لیز را ښکاره کړه سوری ټبر دي لیز را ښکاره کړه

ښکلی بشر دي لیز را ښکاره کړه عشق مضمون دي لیز را ښکاره کړه

مخمل جوړ شوی ستا د بیان دی

سیده راشه دا هو ارمان دی

په سفر لارې ولې له مونږه مرور لارې ولې له مونږه

بیسغیر لارې ولې له مونږه لاس په سر لارې ولې له مونږه

واړه ملت دي نن قهر داند دی

سیده راشه دا هو ارمان دی

لکه نسیم وي تل نا قراره کلبش وینه و ته وي بیداره

ژوندون دي صرف کړو ملت دياره شرق دي خبر کړو له خپله کاره

غېزه درا» کړه تيار کاروان دی

سیده راشه دا هو ارمان دی

مراور دی بل کړ مصر و ایران ته چکه په متبر شوې هندو افغان ته

بیضا نه ترک دی راجع کړه عمان ته مسلم دي و ایست بیا و بیدان ته

ستا په نغمو کښی تاو د فاران دی

سیده راشه دا هو ارمان دی

پونۍ د لاس ستانن و نمر شو اکاه له حاله مصر و از هر شو

چکه د اقبال (۱) لمر ستا په اثر شو نن په توحید بیا اسلام خبر شو

شام کښی د زده غېزه ستا ارسالان (۲) دی

سیده راشه دا هو ارمان دی

په دیره مینه ستا د دیدن کښی بلبلې وائی اوس په چمن کښی

قدم مو کېږده بیا په کلبش کښی هغه حال شته نن په وطن کښی

چه زده خو زمن ستا ور نه ستومان دی

سیده راشه دا هو ارمان دی

تیاره ظلمت کښی اعلام دي راوړد آنس (۱) نارو پېغام دي راوړد

پېغوره قام ته انعام دي راوړد د حریت په دک جام دي راوړد

خه گوټ د خوندو یاد مو هر آن دی

سیده راشه دا هو ارمان دی

بانکه د تماوا الی (۲) دي ووي په ښارو دینت و صحرا دي ووي

سر د ژوندون او مقبې دي ووي خه به په خونداور سادې ووي

قام ته دي هر غېز روح روان دی

سیده راشه دا هو ارمان دی

مافلان چکه شوه ستا له ازانه مری ژوندی شوه ستا له بیان

غني د لېک شو له هرې خوانه جماعت جوړ شو چول و بیدبان

داغ مو په زده ستا لوست د قرآن دی

سیده راشه دا هو ارمان دی

(۱) حضرت علامه (اقبال مرحوم)

(۲) د توری او د قلم خاوند ، علامه امیر شکیب ارسالان

(۱) انی آنست نار املی آتیکم منها بقیس او اجد علی النار هدی ،

(۲) یا اهل الکعب تماوا الی کلمه سوا بینا و بینکم ان تعبد لا الا الله ولا تشرك به

شیئا (الايه) په دي آیه کې د احزابو او مللو د یووالی او اتحاد دیر نه اساس ته

اشارت شوی دی ،

درحمان بابا په یاد

يو نظر ته په احوال د جهان وکړه

بيا د قام د ناجوړيو درمان وکړه

مله يا څه چه فرصت درنه تيرېزي	تجسس دلار دنللی کاروان وکړه
که ختل غواړي معراج د زرقی ته	په ملت کېږي دې تمېم د عرفان وکړه
که فلک دې گلشن دا که به پېمېری کړ	په دې دا که دخپلو اوښکوباران وکړه
قلم واخله ، توره کېږدې له لاسه	تکه به لاره دمېره خوشحال خان وکړه
که ملنګکې ئې نور دې نه کېږي له وسې	دېښتو خدمت په شان درجان وکړه
ملنګکې نه دی هالمګېر دخپل ادب دی	په دوه لاسه ئې تمېم داستان وکړه
باغ وېښ د ملی ژبې ان غوړېږي	د خدمت نظر په دې گلستان وکړه
په میدان دحب د قوم کېږي ظاهر شه	په سر لوبې لیکه فخر افغان وکړه

د ملی ادب ژوندون د قام ژوندون دی

ای د خادمه ! دا په زوره اعلان وکړه

دلو - ۱۳۱۷ ش

نوي نغمه

چير ته چه ئې تول نه وی کبان خوشی عېث دی

لیکه جوهر یانو ته سفال خوشی عېث دی

بله پرده واخله په بل ساز کېږي دی مطر به ته	اوس هغه نغمه همه داربال خوشی عېث دی
وختو آسمان ته په وزر د آزادی بشر	ته لایښه په زلفونې داخیال خوشی عېث دی
آبېن شومخ د لعمکې ته فلکک له احترامه نه	پتې سترګې وائی دغه حال خوشی عېث دی
نن هغه فاتح دی چه ئې علم وی وسله به لاس	اوس په دې ډګر توره ودال خوشی عېث دی

خوشحالی چير ته ده ؟

يوه ورځ ښاغلی غلام رحمان خان «جرار» ماته وويل چه راڅه ته دسر مسر فوا
اوزه به دويمه وايم . ما ويل ښه ده ؛ شروع موو کړه او دغه نظم تيار شو :

ښه هوا او ښه موسم د پسر لي و

په چمن کېږي اما دده و لار مالي و

غرا او سمه په گلانو ښايسته و و

وچ دا گو نه په لاله وا راسه و و

تابه وي چه دختن کاروان تير شوی

په دې ځای کېږي تری دمښکوبار هير شوی

د لي داني جنسکې تللی صحرا ته

له د ما غه به يی جگ کا ته هوا ته

په گلشن کېږي هنگامي وي دبلبلو

نچو نوډک کړه ور بلونه دسر و گلو

تا زگی خندا هوس و هری خوا ته

يو شا عر می غلی و لید د گل شا ته

د فطرت په نظاره باندي مشغول و

نه پوهیږم چه په څه باندي ملول و

په خندا د گل جړا ور ته را تلله

په هر څيز کېږي ئې لید له خیره خپله

د بهار پسي خزان ورته په یاد و

د باپل چغار وده و ته فریا د و

مرغلرې ، چه د گل په منځ ليدلې

د ه به د غوته په سرو ستر گو ژر لې

ويلې خدايه! خوشحالي بهوي كوم خاي كښې

دامحبوبه بهوي چيرته په كوم سراي كښې

شه سبب دې چه زه دا نشم موندلې

زه په شه گناه فطرت يمه نيولې

په خندا ورته گل وي گناه دې داده

چه په سر كښې دې دغه خوشي سوداده

داسپوزه ده چه له ورا په رنهائي كا

چه هر شو ورته ورځې دا جدائي كا

دا غزو په منځ كښې خا نده ليكه گل شه

د حيات په فلسفه با ندې كا مل شه

علمی نغوتی

۱- علم

علم ادراك دی د حقا نقو

رنا مشعل دی د لاره و ره کو

عمل پرې و کره چه کتاب ندی

لعل بدل نکړې په تش کنجکو

۲- د علم لاره

اول عمل کره چه بڼه عامل شې

خیله به یو د شی بڼه به کامل شې

که عامل نه ئی علم به شه کرې

که ته عالم شې او که فاضل شې

۳- عملی علم

علم هغه دی چه له کول وی

اول ئی تخم بیائی کرل وی

د رو مه په لاره د کا ملانو

اول منزل وی وروسته منزل وی

۴- له عمله علم

چه خوک عمل کا تجربه کار شې

ورو ورو له هر شه نه خبر دا رشې

چه پکښې گری سړی بلد شې

که مسا فر خوک دبل دیا رشې

۵- له علمه عمل

که ته کرې زد کره چه بیائی و کرې

دالار کبزه ده که فکر و کرې

زده کره به وشې عمل به نه وی

بوس بې دانې به ته وایه شه کرې

۶- تفکر او کار

دماغ ادراک کا غړی؟ کارونه

نه جدا کیږی دا له ژو ندو نه

دماغ په فکر غړی په مشق

در ته خدمت کا د واره شیونه

۷- د تحصیل آله

ما غزه دغری یو په لار خبر یزری غری په فکر هم بیا خوز یزری
پوهه بی کاره شه په کار نه ده کار بی له پوهی هم په کار یزری

۸- تعلیم او تربیت

دادواره شیه د ژوند منظور دی دواړه په بوشان مونږ ته ضروری
اول شو د نه او بل پالنه ده به تربیت او تعلیم مذکور دی

۹- عالم او تولنه

علم هم کار دی په حقیقت کتبی عالم عامل دی په جماعت کتبی
حینی بنودل کار حینی کول کار دا تقسیم شوی دی په فطرت کتبی

۱۰- عالم او کاسب

کاسب عالم ته عالم کاسب ته کاسب عالم کاسب ته کاسب عالم
سره محتاج دی خو مخکینی تلنه حق دا ستان دی و خپل طالب ته

هغه زره چه...

هغه زره چه د قیمت ئې گوهر نشته
ما په لاس نیولی چیری د لبر نشته

دا په دا زه ما نیچن یمه له دهره

سترگی شته دی خود سترگو نظر نشته

ما تیر د رفا نشو ته نیولی

خکله ما خخه پر وادسناک نشته

که رتی می که شری می که پر یزدی می

بی له دغه دره ما له بل در نشته

دا په دا چه هر صبا بچگا وعده کار

په وعده د سپینی خولی می باور نشته

لور محل د ماهر ویا بو په شه غواری!

هسک اور مپنر زیره په مخ ده کار نشته

په بل دول ئی جور بتان کره ددی عصر

دا سی نه چه ددی عصر آذر نشته

خو به گوری د قیامت وور خو شپو ته

په فن ورخ گو ندی مثال د محشر نشته

ما په مینه گسبی خام مه گنهر قیبه!

ویره ما سره د مال و دسر نشته

دشاعر مسلک

صحیح لاره په بنایم که وم' که نهوم نهوم

رښتیا رښتیا به وایم که وم' که نهوم نهوم

د حق د پیروی نه می بل خه په زړه کښی نشته

چه خه یمه همدا یم که وم' که نهوم نهوم

ازا دیم ز یو زید لی ریندگی کولی نشم

بنده د خپل مولا یم که وم' که نهوم نهوم

په بدو خوشا مندومی خان خون نه دی چه غت شم

که غت یمه خو دا یم که وم' که نهوم نهوم

چه خوک غواری خه سپکه می د قام له خه جهته

د شمن دهغه چایم که وم' که نهوم نهوم

خدمت د خپلی ژبی قام وطن ز ما مسلک دی

په دی مینه به پایم که وم' که نهوم نهوم

کرم ښکلی تخه و نه چه گلزار شی پښتو ته

په دغه تمنا یم که وم' که نهوم نهوم

په ماته کښتی ناست یم طوفا نو نه دی په مخکښی

پدی لاره ئی بیایم که وم' که نهوم نهوم

د ناز په خوب ویدی غنچی ورو' ورو' راوینبومه

« خادم » باه صیایم که وم' که نهوم نهوم

خه په هغه علم

خه په هغه علم چه دولت ورسره نه وی

مال به سری خه کما چه عزت ورسره نه وی

ژو ندور له گڼه یر شی وی بیز اړه له جهه نه

هر خومره چه لوی شی خصوصت ورسره نه وی

زړو نه شو د تیزی رحم لار و له ا نسا نه

ژو ند دی هغه نه کما چه قوت ورسره نه وی

دا ټکی می یاددی د پښتون با باله خولې نه

سل هنره هیخ دی چه غیرت ورسره نه وی

نه نیسم مر شد ئی زه د عشق په کارو بار کښی

هغه چه د ښکلو شهادت ورسره نه وی

خه به بو علی کرم که حاضر می شی دوا ته

کله چه د سرو شونډا شربت ورسره نه وی

وره کښی دخو با نو د حکمت خبری پریز ده

نه قبایلی د لې چه صنعت ورسره نه وی

مه را خه ببو ختمی دلبار لره « خادمه »

و ژمنه هغه چه اجازت ورسره نه وی

به بی تهدا به چه تعمیر کا

بی تهدا به چه تعمیر کا، کپی کارونه خوشی خوشی

دورا نی دپار کازی، زحمتو نه خوشی خوشی

په شوورخی ژوندانه کنبی، هوبنیار زیرمه دمچشر کا

غافل تیر په هغه دغه، کپی عمر و نه خوشی خوشی

بابل جوړه کپی له جاله ښه ما مونه د گل خوا کنبی

تیر په سم او کوز کپه چتی، موسمو نه خوشی خوشی

لا له و غړوی سترگی، له حیرته په زړه داغ شی

رډی سترگی سوسن گوری، ساعتونه خوشی خوشی

جوړ شی لعل له هغه او ښکو، چه تو، یزی و کو گل ته

چپ شاه ای آ بشاره مکره، داشورونه خوشی خوشی

چه ژوندون لری مپ کینزی، ښه هغه چه باشرف مری

که سپی زر کاله وپائی، وی کا، لونه خوشی خوشی

لور همت په دام دطمعی، کنبی خو ک کله شی نیولی

د همد د پار ه مه زده، دا دا مونه خوشی خوشی

د مرض علاج پیکار دی، څه لا مخکینپی له شد ته

پس له مرضه پیکاردی، ماتمو نه خوشی خوشی

زه د عشق په پیا له مست یم، محتاج نه یم دشرا بو

ساقی، مه د کوه ماله، دا جامو نه خوشی خوشی

چا حاصله خپل مر ام کپی، په قوت د خپلو مپو

خو کدی ناست، کوی به زره کنبی، ارمانونه خوشی خوشی

په شهباز سره دشعر، به تازه دژ و ند نغمه کپی و

دارباب دزړه غزبیزی، دیر عمر و نه خوشی خوشی

د فرهاد تیشه په لاس کپه، که شیرینه معنی غوازی

پراته کله وی ایر و کنبی سره، اعلونه خوشی خوشی

چه روان تر او بونه وی، او ژور هم له دریا به

نه پوهیزم خله وائی، دا شعر و نه خوشی خوشی

دانقصان دشعر و ندی له خپل ذوقه سراغ و کپه

په «خادم» با ندی مه وایه تهمتو نه خوشی خوشی

د سپوږمې سره خبرې

د گل د بوی غونډې بی نیازه له صورت و مه زه
 لکه آئینه پخپله خان و ته حیرت و مه زه
 د اور کي هسی د خپل زړگی په تا و الو تم
 نه چه طا ئر ته د خو بڼکو په دولت و مه زه
 په شنه در یاب کښی د جهان لکه خیال د شاعر
 و هرې خوا ته په تلاش د حقیقت و مه زه
 و اړه دنیا را ته پوی ؤ وه د دوزخ په مثال
 روح د شهید غونډی تری تلم منخ په جنت و مه زه
 پور ته عالم په پلو شو کښې و اړه دوب ایده شو
 ډیر پر یشا نه د دې ځمکې په ظلمت و مه زه
 ځمکه خو جوړه ده جگړو او هم جنګونو لره
 وم په سو دا نظام و پورته آ سما نو نو لره
 څه بڼه عالم دی شنه فضا بل مشا لو نه پکښی
 لری نزدی و اړه او غت دی سره اعلو نه پکښی
 و اړه مسکی دی په خندا او و ستر گکو نه و هی
 وی به داڅه ؟ او وی به څر نگه سیلو نه پکښی
 که هری خواته په وزر د بر یښنا و الوزی تل
 خیال د شاعر به شی عاجز که وی کا لونه پکښی
 ده کپکشان و چه و یا له له مر غلر و ډ که ؟
 که شین کویس دی ستارې ایښی خا لونه بکنه

د اښکته ځمکه ده تور تکی ددر یاب په زړه کښی
 نه چیر ته غریښکاری نه شته چیرې ښارونه پکښی
 سپینی سپوږمې ته به ورځم تری به پر سان کومه
 څه شکایت به هم له سخت زړه دا انسان کو مه
 سپینی سپوږمې ای چه دخوږ زړو نوهمر ازه بی ته
 په زر کښی داغ لری آ گاله سوز و سازه بی ته !
 ستا په رنجا کښی کار وا نو نه تر منز له رسی
 په شپه قلا ره کښی دخوږ زړو نو دمسا زه بی ته !
 نه لکه ستوری د مجنون له خلکو منخ پتوې
 نه لکه نمر هسی د هر څه نه بی نیازه بی ته !
 دا بی حسابه ستوری ستا لمن کښی رقص کوی
 نه لکه مور ئی چه په هر یو و فیاضه بی ته !
 ستا په سینه کښی چه تصویر د وصل ښکاری همیش
 تری ده څر گنده دعا شقو چاره سا زه بی ته !
 په څه سبب کله نری ؤ شی لکه ښکلی توره ؟
 شپه لکه سترگی دهوسی ؤ شی بی دستاله نوره ؟
 په دې فضا کښی عا لمو نه هسی شان شته دی
 چه ئی انسان ته نه څه فکر نه گمان شته دی
 سل زره لکه کروړه داسی لکه ستاسو جهان
 په دی فضا کښی عا لمو نه او یز ان شته دی

داچه دستورو په صورت بشکاري تردیرو دی لږه
 واره کړې دی هسی نورې په آسمان شته دی
 دا سپینه لیکه د آسمان ده د کړ و نه جوړه
 ددی په شانې به خو ز رو که کسان شته دی
 په یو نظام دا عالمونه یو تر بل تر لې
 یوه ذره په بل رقم کله امکان شته دی
 هر یو ورو کی دخپل لوی طاعت وپاس کوی
 بی نوره هم له منوره اقتباس کوی
 دا کائنات دی له از له دغه کار کوی
 خوک دی ولار خوک به یوه تکی رفتار کوی
 دوی خبرندی چه مو نیز خه کوو دخه دیاره
 بی له مطالبه همیشه کوشش و زیار کوی
 سوز د آرزو خوند د کوشش دلته راغلی دی
 تر قیامته دلته ژوند واره ناچار کوی
 چه تر آسمانه په وزر د آزا دی آ لوزی
 هغه انسان دی چه ژوندون په خپل اختیار کوی
 د کائناتو زره آدم دده زره عرش د الله
 خکه سجده ورتنه آسمان دا نکسار کوی
 چه جهان زورشی دوباره ئی په بیه شان جوړوی
 به خپله خو بیه سره بل نوی جهان جوړوی

بناغلی لپو نتوب

ته نه وېر یېزی د دنیا له هر آ شوبه
 بناغلیه لیو نتوبه
 ستاپه دنیا کښی روزی کیزی هر ه سوبه
 بناغلیه لیو نتوبه !
 په تیاره سرد ژوند کاوان دی
 مخکښی بی سره بیابان دی
 عقل دېوه په لاس حیران دی
 لاره دهور که کارئی ران دی
 په ورا ندې تلی نشی بی ستا له مشر توبه
 بناغلیه لیو نتوبه !
 چه باطل؛ حق سره په جنگ شی
 شخصیات جهل ئی په جنگ شی
 او علم و عقل هلشه لنگ شی
 عدل بندی شی خای پری تنگ شی
 تی خلا صولئ شی له سخته یند پتوبه
 بناغلیه لیو نتوبه
 ویده قومو نه چه په خواب شی
 له کاهلی ئی کار خراب شی
 ژوند ئی په ستر گو کښی سراب شی
 پی راغو ته دمر گ عقاب شی
 ته ئی چه دوی را و ینبوی دمر گ له خوبه
 بناغلیه لیو نتوبه !
 د استبداد ک ملک زنجیر و نه
 د ظلم لوی لوی کمند و نه
 و یستلی توری تو پگوانه
 د مر گ د فوخ چپاؤ و نه
 د حق په مخکښی در ته بشکاري لکه لوبه
 بناغلیه لیو نتوبه
 د عشرت نای په سر شال دی
 در عب خه جیه و جلال دی
 و برې او طمعی ایښی جال دی
 چه واروی تا، دائی خیال دی
 ناوری دا ستا عالی فطرت له مر توبه
 بناغلیه لیو نتوبه !

شعر، حکمت که سیاست دی که علم، عقل فراست دی
 پاتئی له تو لو حقیقت دی خود غرضی ئی لوی علت دی
 ستا په صیقل پاک شی له هر ه ناولتو به بناغلیه لیوتتو به
 رازد حیات سر د قدرت ئی خود مره بلند ه په فطرت ئی
 جگ له هر قسمه د نائت ئی عطا د پاک رب العزت ئی
 په تاده گرمه دژ وندون دا بنکلی لوبه بناغلیه لیوتتو به
 دون همتان تیت له فطرت ته خالی له هر ه بر کته
 تل درتته وائی ملامته دوی په جنون کر لی شهر ته
 له ویری ریز دی ستا له هر زور تو به بناغلیه لیوتتو به
 ته جنون نه ئی محبت ئی مینه ئی عشق ئی جدیت ئی
 نسوغ کمال عبقریت ئی جوهر د صنع د قدرت ئی
 فیضان درب ئی ای کمال دسرتو به بناغلیه لیوتتو به
 مات بتان واره د آذر کرې پورې ور بیر ته دخیبر کرې
 مستبدان زیر و زبر کرې گدا له شاهه بر ابر کرې
 خارشه « خادم » ستا د شمشیر له تیر توبه بناغلیه لیوتتو به
 کابل ۸ میزان - ۱۳۲۰

ژوند او عمل

په حیرت ددر یاب غارې ووې خدا یه
 نه پوهیږم چه ژوند خدی اوزه شهیم!
 چپه تللی بیر ته راغله وې ئی گوره
 یم چه خمه او چه ، نه خمه نو نه یم!

واوا مسلمانې!

بلبل د گدل دیا سه کرله داسی خوشخوانی
 واوا مسلمانې!

دزیرې دوینتو په دام کښی نیسی بر الا
 طائر دیت الله!
 دانی ورته تسبیح کاندی خان نه گڼی جانی
 واوا مسلمانې!

میسر دمظلو ما هو به پښی زدی چه اوچت شی
 خاوند د منزلت شی
 به دې منبر به کښی کړی به و عطا قرأنی
 واوا مسلمانې!

خی تل به ئی دزیرې دتیرې لاندې
 کچری او اوبنان!
 غریب چه په لاس ورشې بېنکاره
 کاتبه خوانی
 واوا مسلمانې!

مرام د حکومت بهوی یوشه دی به بلخه
 کما مقصد د خپل زره کما
 په سل قسمه نیر نگه به ساتی خپله خانی
 واوا مسلمانې!

قانون او عدالت او وظیفی پوری به خاندی
 عمل دغسی کاندې
 مقصد ئی وی به ژوند کښی خپل هوس او کامرانی
 واوا مسلمانې!

تعبیر بدات او حکومت منج کښ غلط کما
 پاشانه چه میت کما
 دوستان سره دینمن کما چه ری داتر جمانی
 واوا مسلمانې!

سړې وینې د حسین به دشر ابو غو ندې شو می فرحت به باندي مومی
و خلکو نه به خان کما ثانی و او مسلمانې

شیشه به د آما لود مسلم و هی په حمکه نه دارلری نه کر که
راضی به په افسا دوی خونده اخی په و را نی و او مسلمانې

دشل کما لوخر من به دی په بوتیلی ایره کما ستامینه به سپیره کما
دغورور به وی لادی چه ومې کرد مهر با نی و او مسلمانې

وجدان ئی د جودان به نو نه درومی به هر لوری لوری ژوری گوری
قران چه بکشی بود شی وی هماغه قرآنی و او مسلمانې

له وینو دمظالم شخه به جوړه کاغازه خپل هرخ لره تازه
په دې باندي به خان کاندې عالم ته نورانی و او مسلمانې

دبمن دتوی علم اوزنی وی په یقین دین خپل وهم گنی دین
کمان کوی چه دا در هغه وحی آسمانی و او مسلمانې

لادا زاره ماغزه به دعوه کاندې چه علم یوم دقوم زه « خادم » بم
ولاری په نما نجه کما دغو یو پاده وانی و او مسلمانې

نغمی دبلبلانو په نه اوری په صبا
ضرربه مسلمان ته گنی چاره ایمانی

په دې باغچه کنبی گزی همسی شان زاغ وزغن
ددوی له داره نشی کړی ای بلبل نغمه خوانی

له مکر واه ری
و او مسلمانې

چه واران کاندې چمن
و او مسلمانې

کابل حوت ۱۳۲۰

یوه عربضه

والاشانه لور جنا به

خاص بنده دپاک وها به

ماتنه یشیه شو له سخته له (. . . .) شقی بد بخته
په خپل کور کنبی کړی بکارونه لکه غمغه زدی جالو نه

ملکان دی شو کول کما او چه واران شی شرمول کما
ته عالم ئی او یبستون ئی یوه په هر شانی مضمون ئی

ستاد لطف امید واریم شاو بنه ورخی چه ایساریم
له دې دنده می او چت کړه رانه لری خجالت کړه

انتظار د شریعت یم او که نه درنه رخصت یم
دا خواهش په احترام دی

بیاد دعا پسی سلام دی

جلال آباد ۱۵ دثور ۱۳۲۴

سپین غر

په څه شان و نزا کت کښی ، قدرت ښکلی دی تصویر ستا
 په جلال او په جمال یی ، نقش کړی دی تقدیر ستا
 د حیرت سترگی شوی سپینی ، چه ئی و کاته و ناته
 حسن محول د حیرت شو ، ستا د مخ ښکلی لیا لاته
 د اطرت د شم-کار یو ، ندونه ئی په دنیا کښی !
 خیال د شعر پرورش کا ، ستا د سیمی په فضا کښی
 له آسما نه ملائکی ، را کوز پزی ستا لیدو ته
 ښاپیری ، در له رادرومی ، له ار مه نندار و ته
 څه عجبه تما شه ده
 بی مثال ننداره ده
 چمنونه جگ سرو نه ، فواری او شر شری دی
 گڼې گڼې لوری لوری ، ئی په ډر خوا کی دبری دی
 رنگارنگ تل تل گلونه ، موج موج نر هتونه
 د شو دو اود عسلو ، دی جاری پکښی رو دو ته
 د بلبلو د طوطیانو ، د کو ترو انگازې دی
 هلې د لې ، هورې دورې ، د مرغانو ترانې دی
 له شپیلېه د شپو نکې نه ، دانغمه راخی غوږو ته
 او که روح دی پرواز کړی ، د جنت ښکلو و ښکلاو ته
 واقعه ده که خیال دی
 داممکن دی که مجال دی

دیو هیكله ښاپیری دی ، چه استو گنه کاندی دلته

بدنونه ئی دواورو ، داخسای نه پر پز دی و بل ته
 په قدو نو صنوبر دی ، غمی ستر گې د هو سیو
 دا جهان ئی نول قربان شه تر گلا بود کو کیو
 جگې غازی لکه زانې ، توری زانې ئی سنبل دی
 داغولی غولی دی وریخی او که خنې ، از کا کل دی
 خدا په دا پریخانه ده که جنت دی دائی حورې
 شاعر وای چفا کاندی ، چه لاستائی ښکلی نوری
 دا د حسن جلو گاه ده
 که د سپین غره تما شاده
 ای سپین غره ! نامور ، پوزه مخ ته د وطن ئی
 له « خیبره » په خوز له ، غیرتی او قدر من ئی
 نا تسخیره اور قامت دې ، لکه سدد سکندر دی
 په حیرت درته ناستوخی (۱) سلیمان او د حیدردی
 سپینی واورې دې په سر دی ، په لمنو کښی گلو نه
 هری خوا ته دی ور کړی دی زر گو نه نعمتو نه
 سره انار اوسری منی دی ، د دلبر و نشانی دی
 جنغوزی ، بادام غوزان او ، نوری سل رنگه میوی دی
 هره تیزه دی سر ، زر ده
 جواهر لعل و گوهر ده
 کا بل ۲۵ د قوس ۱۳۲۳
 (۱) ناستوخی نشیمن

شاه رومال
شاه آرو

چه وری تیاره دجهالت هغه سحر غوارو مونبز
وطن دعلم په رنجا کښی منور غوارو مونبز
که هر شو ډیروی د کدو پشان سرو نه نوخه
چه د وطن په درد خوږیږی نغه سر غو آرو مونبز
چه په وطن کښی ئی خبری دښیگنې و شی
هسي مامور هسي آمر هسي عسکر غوارو مونبز
نه چه سبب دزدرو ئی شی د ملت د پاره
چه خوار غریب په گیده مور کما هغه زر غوارو مونبز
مال و ابر و رانه تول عمر رقیبا نو وری
چه زره په مینه سره وری هغه دلیر غورو مونبز
چه د نفاق په اچو لوړ شو تو نه آخلی!
ای خان ملکه! اوس دې تول دغه تغر غوارو مونبز
په فیشنو او عبثیا تو پسی مه خه گوره
ای د مکتب خلمیه تانه لوړ هنر غوارو مونبز
چه وی صادق او په ایمان سره «خادم» شی دقام
داسی ادیب داسی شاعر داسی رهبر غوارو مونبز

اسلام پور ۲۵ دقوس ۱۳۲۵

زره مې فریادی دی....

زره مې فریادی دی په آهو نونه مریږی

لکه رقیبان چه په ظلمو نو نه مریږی

کله چه به چه مورؤ یو انسان په وچ کیکوری

اوس په سمو، غرونو دریا بونو نه مریږی

وائی علم لوړ شو تر بیه لاره بلنده

یوتر بلن گورو په جنگو به نه مریږی

تند ما ته نشوه دخما نو په سرو وینو

اوس په سر و شرابو درگونو نه مریږی

ذوق د افا دې او د ایشار له منځ، ووت

هر خوک چه، هر بشیار شی په چلونو نه مریږی

هر یو په منبر د حریت سندرې وائی

را چه شی عمل ته په ریونو نه مریږی

سپین مخ ئی سیاه د امتیاز په گنا هو نو

لا د مسارات په ریونو نه مریږی

هره و رځ په نوی نوی شن فتمه سازی کما

دا فاک په دو مردستم ریونو نه مریږی

های سپینوالی جگگ شو دسباییر غ په لاس کښی!

دا نسا دان لالی می په خوبونو نه مریبزی

سور مخ دې لوبه دسری لبانی دی شکری

داد «خادم» زره پسر و او رو نونه مریبزی

جلال آباد ۱۳۲۳

وینا

په راحت به دهغه سړی ژو ندون وی

چه ئی واک دخپای ژبی په مضمون وی

دروغ په هر صورت بیشکه چه گناه ده

قولر شتیاهم وائی هغه چا مجنون وی

د تیراله لورې خو کي خښه

(پښتنو ته!)

ای پښتو نه خدای زو چه گیله می شی له تانه

دا گیله می خه ده چه گیله می ده له خانه

لارې قافلې پرله پسې اولاولو بده ئی ته

نه اورې نغمی نه دجرس نه له سار وانه

خوبدی کدغفلت دی که دامر گادی نه پوهی زمه

هېخ هم خبر نه ئی نه له خان زه له جهان نه

پا خوه ملگری منز لگا لیرې بیحد ده

هاله و ا نینه پا ته کینزو له کار وانه

دا درانه بارو نه گر نگو نه دتیارى منزل

خنگه بد تر سره شی ا نکل و کره له خانه

خو قیامته تیر شوه لاندې باندي شو دحکمگی مخ

تاسر را او چت نه کر له خپله اورستا نه

یو په اتحاد او اتفاق پردی قومو نه شول

ته دخپل تمبر سره یو نشو لای نادانه

خدای در له جنت در کرو باغونه د شودو ویا لې

تا هدیره جوړه کره له ښکلی پښتو نخوا نه

امر د اصلاح او دهران دی په تخریب سره:

کرلو مبدل لانه شر مپېزی له قرآ نه

وران کورونه، وران ببارونه، وران دپستونه و بنمه
 نا ورمه خندا بی د مظلومو د ژرانه
 یبلی پشې بر بند صورت په وزې گیده گرزى تل
 ولی د پستون په احوال نه ژاړې آسمانه
 سوزى د نفاق او جهالت او مسکنت په اور
 دا عاصی به خو پوری دو زخ کښی وی سبجانہ
 داسی خوار و زار لکه پستون په مخ د خه کی بل
 نشته که شوک و گرزى چا پیره له دنیانه
 هری بی کفنه دی، ژوندی بی پیر هنه دی
 چارانه کهیس و ایستو چا کفن له مانہ
 مہ غرقوه مہ قوه دا کشتی د توالو ده
 پریزده پر یزده خدای دپاره ای ملکه خانه
 هیخ درنده نه خوری دخیل قم غوښی په زور سره
 بشکار کوی په خمدله که نیول کاله هوانه
 خپل خان کره فانی په حب دقوم کښی پستونه ته
 هله به باقی شی دا نکتہ واوره له مانہ
 نه په دا نه جنگ کوی کرک غوندى دبل په لاس
 خى د تیرا خور کي له بلبله نغمه خوا نه
 یا شر و نه بنا رو نه کره یا کوز شه له غارو خى
 بی له تمب نه ز ندگی نه ده آسانه
 قدر د سرو کړی پستونو خود کشی مه کوی
 شوک چه مو «خادم» وی له هغوسر کشی مه کوی

د...
 خدايه پستونو لره ور کړې ښه نظام
 دغه ده دعا زما کرم ئی صبح و شام
 ژوند مو بی نظامه دی، روح مو نا آرامه دی
 ای خاونده کلمه به وی دغه آرام
 یوقام و نژاد یو مو نيز، نه خو زینرو یو په بل
 و گوره دا حال زمو نيز بد موشه انجام
 با حق د پستون نشته یا نشته پستون چیرې
 دی په آزا دی کښی اوس، خله دی غلام
 شمعی له پتنگ شولو، گیل باندى بلبل مین
 زه په خپل مریض، بر بند، وزی تیزی قام
 هغه پستونو لره شوک چه په دې رازوی پوه
 زه «خادم» په دیر نیاز وایمه سلام

زنخیر دمحبت می

سز زنجیر دمحبت می بلی خواته نه پر بزدی
 جانانه رقیبان می ستادر گناه ته نه پر بزدی
 دا نه د سپیلنی یسه د مینې په انگار کنی
 په دې اور کنی می خله اوس غوغاته نه پر بزدی
 بورا تر گل جا ربزی پتنگان تر بلی شمعی
 ماخله غمازان خپلی ایلاته نه پر بزدی
 شی کوزی به په آه زما ملکی له آسما نه
 ظالم می هم وهی هم می ژنا ته نه پر بزدی
 هر خوا جشن و اختر دی خوشحالی ده په عالم کنی
 ما غم د خپل وطن خوب و خندا ته نه پر بزدی
 جهان گل و گلزار کړ او انسان پنځپاه خوښه
 ما تش د دې گلو نو تماشاته نه پر بزدی
 په دې غزل به سرې شونې درزار کړمه «خادمه»
 دا خو ک دی چه به ما دغه سودا ته نه پر بزدی

کابل - ۱۳۰۱، ۲۷

د حرار جواب

بناغلی غلام رحمن خان «جرار» د کسبه و په باب بوفکا هی نظم په اتحاد
 مشرقی کنی نشر کړی و، دا نظم دده په جواب کنی لیکلی شوی دی.
 جراه زما یاره!
 شاعره نامداره!
 بیان دې د کسبه و په قانون دشعر سم دی
 دخوږ زړونو ملهم دی
 لیکن چه ورته گورم لوستو باندي نه بنورم
 په حقه در ته لورم
 یو هیزم چه تا کړی پدې شعر کنی شه چل دی
 زما زړه په تاغل دی
 کسبه بی شانه دیر دی له خداوشمار تبردی
 خیا داوشه می هیردی
 په دوی کنی زورور عاجز غریب او معتبر شته
 بینا اوبی بصر شته
 نیولی دې غریب دی هیر شوی دې رقیب دی
 دا کار د ستاعجیب دی
 د حق خینی خبری دې پرې ایسی دی له داره
 شاعره نامداره
 شاعر چه شاعری کیا زر گردی زر گری کیا
 ساحر دی ساحری کیا
 و ر کړی رب قوت دی دخوږو خوږو خبرو
 د لعلو جواهر و
 تاثیر گوی په زړونو د بشک لوښکلو نجونو
 مغرور و کبر جنو
 دانور عالم خوڅه کوی پرې لوبی شاعران کیا
 هر شوک پسی ارمان کیا

حکمت چه پیکش نه وی دقت چه پیکش نه وی رقت چه پیکش نه وی

داشیر نه دی یاره هسی خوشی کوتی لال دی

بی فیضه قیل ووقال دی

طامع اور یا کار حاسداو جفا کار مداح او بی و قار

لائق درو ند لقب د شاعری نه دادب دی

مغضوب به ددی سبب دی

د حق رشتیا بیان بنکاره ویل عیان سموالی دجهان

دا کار د شاعرا نوا د یسانو دعا لم دی

دخوز زرو نو ملهم دی

چه خو کب لیکلی اخبار ادیب راخی په شما نورمه کوه گفتار

که نیت ئی په دې کار کنش وینبول وی ملت

د خدای دې وی رحمت

که تش گه د خان کا ناحقه پوچ بیان کیا نوخپل ایمان به زبان کا

په خپل قیست وضعیت باندی به خان کا ندی بنسکه

ر ذیل به وی بیشکه

قاضی صاحب ته گوره په خوا کنبی ئی بنوره خبر و به کری سپوره

پېچایه به په تول کنبی داملو کوچیرې دل نهی

مصره به دغزل شی

هو، شهو کبری قاضی تریزه بیمه رانسی قیسیه ردماضی

حاکم ئی تحقیقات په دروغه کری دالیه رایه

لیکلی ده خو غایه

حاکم وائی زه شه کرم چه دغه بندی نه کرم نو کار به خنکوه ک

اصلی جانی خو نشته یا تر یزه بیمه بپزاره

شاعره نامداره

که و نیوی ما سل به حقوی که باطل زه ئی بنیم درته چه

چه ونه کری خبرې دقانون ذائی قا نون دی

لیکلی به مضمون دی

چه لارشی سرما مورته یا قو ماندان حضورته چه ونه گوی پوره

معقول خان بنکاره، کری چه بیا ونه کرارمان

به منجکشی د زندان

م تصور ده شی بنمنه! زندان و ته نه چه بیا نشته بویتنه

امید نشته چه دلته به خو کب رحم به تا و کری

ستا بدزرگی به بنه کری

ر نتمیا ر شتمیا به وایو بند بده پیکشی ستایو هر چا و ته ئی نما یو

چه نن لایسه دوره ده په وطن له هره حاله

نمن شه له احواله

چا خو کب کوی خدات به دکان بنکاره نیت د قسام و د ملت

سلام په داسی بنو زلمو «خادمه» مقدم دی

دخوز زرو نو ملهم دی

کبزه-۱۳۲۶

۱۳۲۶-۱۳۲۷

دشلم قرن پښتون

کهزه پښتون و منه وطن به کرم بیدار یو خلی
 قام به مې پوه کرمه دخیر و شریه چار یو خلی
 ره بردا و نیکو چه کوم رازیه نیمه شپه راوښود
 د عشق له فیضه به ئی آخر کرمه اظهار یو خلی
 که نه به دا توره شپه ظامت وی نه ژړا د شمی
 مات به دا سحر کاندی ستر گه د سحر یو خلی
 خلاص به له جاله کرمه د اظو طیان دلورو خو کو
 شور د بابلو به شی جور په دې گلزار یو خلی
 پښتون به یو پوه ورو لری او محبت سره شی
 به پښتو نخوا باندی به بیاراشی به یو خلی
 نفاق به نه وی زور به نه وی، نا دانی ورسره
 لکه د ناوی به وطن کرمه سنگار یو خلی
 آه و به بیاشی معترف له آ بسا سینده سره
 په «لوی پښتون» باندی به و کاندی اقرار یو خلی
 د طمعی طوق به د زلمو لداغاری و شلو ده
 بیرری به ما تی د زلمو نه کرمه د اقرار یو خلی
 آزاد یخوایم زه دبدر سمونو چهل نه منم
 له غلامی خنثی می کرمی ای انکار یو خلی
 پخته کار شوی دشلم قرن پښتون به مزه
 شپه رسیدلی به رازو نو د ژوندون به مزه

جلال آباد د میزان ۱۵-۱۳۲۶

«نوابی» ته

نوابی یارو حبیبه!
 ای د خوږ زرو نو طبیبه
 ای رفیقه و فاداره
 ای همرازه د دردمنو!
 نرم د له مهر با نه
 ای د عشق په کار خبره
 چه له تا خنی جدا یم
 به غمو نو مبتلا یم
 جهان دک دی له بی نیازو
 یاران او ره تا جران دی
 های د مینی با زار نشته
 عاشقی شوه سپکه و ره که
 هر خه گران شو یو کر ته
 بی له عشق او محبت ته
 باید و ژارم مسدا م
 چیری نشته دل آرام

جلال آباد ۱۹ دلو ۲۴

د پښتون اراده

موز آزاديو زېږېدلی
 آزادی بنايي ومونې ته
 چه په ټوله ایشیا کېږي
 زه آزاد وم مایه وینو
 ما آزاده هندستان کې
 مایه توره شجاعت خپل
 چه می نور خلک آزاد کړل
 بیخبر به له مفاده
 له آمو ترا با سینده
 له کشمیر تر سمندره
 اوس د بل په فریسو نو
 زه سول دخپلی خاوري
 چه ما نع نن دبیرغ ده
 ما ته یو شانی دښمن دی
 راغونډ واړه پښتانه دی
 افریدی که یوسفزی دی
 دخپل قام اسیر به پری نږه
 ټول پښتون په خای ولاری دی
 دا مو عهد دی په مېړانه
 په قیمت د خپلو وینو
 آزادی زه مونږه کاردی
 دا زموږه خپل شعار دی
 غلامیء کره پنجه ښخه
 د ظالم کره سینه یخه
 هم تشکیل می باکستان کې
 خبردار واړه جهان کې
 نو به خنګه زه غلام شم
 د وطن او دخپل قام شم
 زه اقام زما وطن دی
 می دپلارنیکه مامن دی
 زه خان نه و ژنم خبریم
 او د قام د خیرد شریم
 جوړولو د افغان وی
 پر ننگی که پاکستان دی
 که وزیر او که مهمندی
 سالاری او که دامندی
 دی په لاس کې د اغیارو
 نن د خدا دخدمتگار رو
 بدمسرو رود افغان کړو
 به مو زجوړ پښتونستان کړو
 جلال آباد ۲۰ دلو ۲۶

بهار ته هر کښی

ننداری ورته سجده کماجوه کېږي له حیرته
 پښتو نخواناوی سنگار شوه د بهار له برکته
 داواډې، هوغه دره ده، دغه رود، هورې آبشار دی
 دلته ښار، هلته بازار دی، منظرې دی بیش قیمتې
 دلته سیند، هاته غنډې ده، یویربل پسې اور غرونه
 منخ ترمنځه ودانی، ده، ښکلی ښکلی خوبصورتې
 دسپین زرو حصارونه دی که غرونه ډک له واورو
 جگې خو کی، لیسارې لیسارې، با تمکینه با عظمتې
 چمندونه شینلی دی، سره او سپین اوزیر گلونه
 سمی دښتی او باغونه ښایسته ډک له نر هته
 گڼی ونې، شنه فساونه، رنگارنگ تازه گلونه
 اړې اړې پکښې ښکاری نقری ما نښی او چته
 توری توری، سپڼی سپڼی، غورسکی غورسکی وریخی وینم
 مرغارې خا خکی اوری د اسمان خنې را ښکته
 شنی بخملې راخپری شوي، د وطن په خړو دشتو
 چمندونه هر خوا جوړ شول د مالی بی له محنته
 په راتگ دی تاز کی شوه کائینات دی کره بیداره
 ته په خیر راغلی بهاره، ته په خیر راغلی بهاره
 فرحتونه نر هتونه خوشحالی او مکېزونه
 نه پوهیږم چه راوری تا دچا د زره دپاره

قافلی درنگ و بوی به هغه زره خنگ تازه کا

چه اخته دځان په ویروی د زمان له کارو باره
د جنت وطن په منځ کښی مذهب لکه عاصی یم

مقصر د څه تقصیر یم خبر نشوم له اسراره
د بدن هر یو اندام می د فراق په ژړا ژاړی

جگر خون په حال زبون یم په ازاریم بی آزاره
تن زما واک ئی د بل دی، بڼ زما مالی یی بل دی

دا څه شان او دا څه کار دی په حیرت یم له دې کاره
په تهر یی راته جوړه کړ له ژرنده رقیبانو

د لوی پکښی مروغه می دورو نوی شماره
په عالم باندي بهار دی د آزاده ژوند رهاوه

په ما تکي تندر اوری له آسمانه کردگاره
هزاران بهاره تیر شول په ماهغه شان خزان دی

سپک بی تو له یم و تلی د سیالا نوله قطاره
د « خادم » هغه بهار دی چه بیایو ځای پښتو نخواشی

له آمو تر ابا سینده « لوی پښتون » ترینه پیدا شی
شال ۱۴ د حمل ۱۳۲۸

نوی نسل ته پیغام

ای دیاک وطن فرزند ه
ای دقام خوږه دلنده ه

ای دنوی ژ و ند پیغامه
د افغان د باغ سنباه

د پښتون د بڼ بلبله ه
صبا ته ، مسئول د کار یی

که ته مور او که ته پلاری
ښه اخلاق او علم زده کړه ه

هله ، هله تلو سه کړه ه
علم هر چا له پیکار دی

نه چه تش دنرو کار دی
ښځه نردواړه مسئول دی

خو په ښه عمل مقبول دی
د حیات به هنگامه کښی

د ژوندون په افسانه کښی
دواړه یو بل ته حجاج دی

یو وبل ته د سر تاج دی
یو خا و ند بله مېرمن ده

له قدیمه نه چه نن ده
حر و آزاد دواړه اېنا دی

د آدم او د حوادی
یو به بل ته احترام کا

که باورد خدای په نام کا
د خدای دواړه بندگان دی

مکلف په ښه گذران دی
یو چه بل ور نه جد اشی

ز مونږ خویندو شیء بیداری
له خپل ځا نه خبر داری

قام زبون دی وطن خوار دی
دا ز مونږ د پاره عار دی

مونږ ته نه ښایي خو بونه
نه مستی او نه عیشو نه

ارې لري دا ظلمت كړي له و طنه جهالت كړي
 جهان وار په موبز خاندی مسخري را پوري كاندې
 نه خبر موبزه له خان يو نه له حاله د جهان يو
 په سوالی جامه فيشن كړو و خيانت د خپل وطن كړو
 و باطل ته موسر كو زدی رفا حق را ته مر موزدی
 خوان موبير پير ماموشوم دی حقيقت را نه معدوم دی
 يو د بل په خان اخته يو په ا و ها مو فر يفته يو
 علم و فن ته بد گمان يو ټول له يومخه نادان يو
 چه چپه د چا كاسې شي نري بنخي بنخي خري شي
 های ارمان می دا وطن دی دا د پلار نيکه مدفن دی
 هر نعمت پيكنبي بسيار دی بی له عمله چه پر خواردی
 های افسوس زيبا و طنه ای د سرو گلو گلشنه ؟

ته جنت ددی جهان يی
 خوافسوس دی چه نن واران يی

هرات جوزا ۱۳۲۹

تلا ته رايم

چه مدام په خپل غرض پسی روان يی
 نه پوهېزم چه دیویي که انسان يی
 قرآن يو وایي ته بل شه حیرانېزم
 چه ته خنځکه او په شه شی مسلمان يی
 چه ثبوت يی په پښتو غیرت و نكړي
 په بر دی ژبه خونشی چه افغان يی
 سردی ټپت دخوشامندو په درو نديباردی
 په دي سر خولی كېزه كړی چه جوان يی
 دی ملت ته به دی مخ به شه شی روڼی
 مخالف كهد تنوير او دعر فان يی
 د وطن د خا ټندا نو سرد جوړ يی
 د خادم سره په حق ويلو واران يی

جلال آباد ۲ دمیزان ۲۹

طبع آزمائی

یو وخت زه دسیال ورور نه لبرمانه یجن وم، ماور ته دالانندی رباعی ولیکه،
سیال صاحب په جواب کښی راته ورپسی رباعی راو لېږله په دی بانندی نورو
ملگرو مشاعره جوړه کړه او د طبع آزمائی رنگینه پانیه جوړه شوه -

سیال ته

دوستان هغه وی چه لار پرا نزی دوستانو لره
د خو شیننی فضا پیدا کا ندی یا را نو لره
دخاد مانو کنار خدمت دی په رشتیا اوصدق
د حقیقت پټول نه بنائنی سیالانو لره
کاهه: ۴ دلو ۲۸ «خادم»

خادم ته

دوستان هغه وی چه باور لری دوستانو بانندی
تل ښه گمان کړی ازموده خپلو یارانو بانندی
سیالان خو هغه کړی چه بنائنی دسیالانو سره
دښو نظری وی د قام په خاد مانو بانندی
جلال آباد ۱۰ دلو ۲۸ «سیال»

سیال، خادم ته

دسیالو ۱۰۰ تینگ امید کاوه شی له سیالانو څخنی
خلک خدمت غوازی له خپلو خاد مانو څخنی
چه د دوستو عهد و پیمان بانندی وفا کوی څوک
دغسی سیال غواړم خدمه د زلایا نو څخنی
۱۳ دلو ۲۸ «بخانی»

در دمنند وایی

را شد ملگری پهر شتیا شه ددهو ستا نو سره
شخصی اغراض مناسب ندی دسیالانو سره
زلمو میندلی ترقی ددهو وطن په مینه
طوواف د شمعی چه کوی د پتنگا نو سره
قام او وطن ته چه خدمت دزره په وینو کوی
و کړی گدون درومی په لار دخاد مانو سره
وحدت وایی

دزره آرزوی کړه اعلام دشاعرانو سره
تینگ په وفا یم همیشه دصاد قانو سره
ناری و همه دو حدت قامی لور تیا لټوم
زه یم ملگری د دردمندو خاد مانو سره
اخک وایی

میننی ملگری کسرم دپا کو مینا نو سره
طوواف د شمعی ته ورځم د پتنگا سره
چه نیم بسملی په توپونو سلامی ته درومی
روح دا څک درومی مجلس ته دیا را نو سره

با و رو ایی

اصلاحی فکر چه پیدا شی د ز لمیانوسره

دوستی اعلان کری په محفل کښی دیوها نوسره

لوی اوواره د حق ملگری وی ن کروند کوی

باور طواف ته وی روان داشنا بانوسره

ظاهر صافی وایی

نهیم شاعر چه و کم بحث داد یبانوسره

خو وایم دا پوهه لازم ده د خوانا نوسره

پښتونستان د هر پښتون د پښتو نښه بولم

دازه صافی یمه ملگری د زلمیانوسره

سیستان قوس ۱۳۲۹

د زره درد

رباعی

د پښتون په غلامی ء می زره خوږ بېزی د خپل قام په بد نامی ء می زره خوږ بېزی
غیر تی پښتون غلام د بل غلام دی د فلک په بېرامی می زره خوږ بېزی
یار دیار جیبونه گوری دی سلگی ء گما د دې مینې په خا می ء می زره خوږ بېزی
نه د خان او نه د قام شولې خا دمه ! ستا په داسی نا کما می ء می زره خوږ بېزی

غزل

جانان ز ما په امسه دا غیار خله دی ظالم او جفاجوی و ستمکار خله دی
محفل کښی هر چا و شکلی بیالی په خپل نوبت تش جام ماله نیولی گله د ار خله دی
بیداره کره یاران په ساز د چنگ و درباب مطربه په فرصت کښی انتظار خله دی
په خوله چه ښکاره وایی لا اله الا الله په غاړه د زاهد کښی پت ز نار خله دی
دینو زلمو دستر گونه چه نشی بقید لی
خادمه رقیب دومره ریا کار خله دی

اسلامپور عقب ۱۳۲۹

د آزادی عصر

وخت د سیالی دی یوتر بل سیالی قومونه کوی

د ازادئی په وز را لوزی سیلو نه کوی

د آتنی دازادئی نه ارو پا شوه پید ا

د تاریخ علم مونږ ته داسی بیانونه کوی

دا ورو پانه امریکه اوروسیه شوه ظهور

اوس د آدم په نسل د ادوار په فخر و نه کوی

ترقی هومره وی چه خومره ازادی و پچیری

زر به سقوطو کی چه خوک جبر و ظلم و نه کوی

قلم فشار نه منی علم ازادی غوازی تل

لکه دور انگو تیفاسا چه سره گلونه کوی

د ترقی طابو له خه اول کتاب و گوره

خوک چه قلم نه منی خوشی نور فکر و نه کوی

د نیاد هغو ده چه خان سره انسان و منی

په دی نظام بانندی گردش تول آسمان و نه کوی

د قدام لیډره پاڅه قام ته دی خدمت و که نن

ستا په وطن بانندی افسوس واره قومونه کوی

په سر و اوسپنود دنیا کښی راحت خه غوازی شوک

خوښی ده غوده چه قام ته خد متونه کوی

هندو ایران و امریکه او روسیه و گوره

قومونو شهو کره او شه دول کار و نه کوی

با داری پر بزرده ، سرداری خوشی چتی و گنه

د قوم پلار ه هغو کره چه بی پلار و نه کوی

په مینه تینگ دی نه په دار ، د کائناتو نظام

چه خوک سختی کوی نفرت و نه خپل و نه کوی

د نیا تبدیله شوه قانون د دنیا و او و بنتلو

ارمان بهو کاسه په سپینه ورخ خو بو نه کوی

بشکلی شهرت محبوبیت په پیسه مه بدلوه

خوا نی تهر بزی بقا کله د عمر و نه کوی

صحیح شوری صحیح قانون صحیح نظام که پیدا

پر بزرده عالم پر بزرده کاسب چه خپل کار و نه کوی

زده د ذره کښی په قوت د ازادئی شو در و ن

نن بشر کله خوشی خوشی تقلید و نه کوی

قومونه خان ته په خوښی خپل حکومت جوړه وی

بیاد ملت په رضا کار حکومته و نه کوی

د خادمه لور به په دنیا شو که اسلام و منو

بی له غرضه په رشتیا دغه نظام و منو

نننگرهار : ۱۳۲۹

وطن غواری خدمت

وطن غواری پیکنپی بیسی مه تولوه

افغان بی هندو نه ئې پتاسی مه تولوه

ماغزه د افلاطون عزم و همت د سکندر

چه شته پیکنپی سر و نه د بیسی مه تولوه

د د که پښتون نخوا به سرو لعلو نوا و جواهر و

زاره کالی د کونډې د د بوسی مه تولوه

د هر سړی قیمت په اور همت علم و اخلاق دی

سختا تو و کښی تنها نونه دخاصی مه تولوه

پښتون شه، فنکیالی شه، غیر تی شه که سړی بی

د بل د کور کتخ لاره کاسی مه تولوه

خه لوله مطول او فتاوی د نوی عصر

تلخیص و مختصر و خلاصی مه تولوه

خادم شه که پښتون او مسلمان زوی د وطن بی

پت پت او غلی غلی نور بیسی مه تولوه

قند هارد دلو ۲۴: ۲۹

بهار دی

خه وخت د گل دی خه بڼه بهار دی

عبث مو تپر کیرل هزار بهاره

بی کاری پر بزرده، عیشونه پر بزرده

دوران د عمر فصل د گل دی

نچوئی و تلی کاندی سیلونه

زلمی بی سیل کاپه خیال و لار دی

کاروان د گلو خلکو استاد کر

جانان می بنددی په زولنو کښی

مرغان ازاددی خوشحاله گریزی

بندی مرغی یم ز په قفس کښی

غوټی غور بیزی خاندی صپا ته

زه خو ارم ناسته په غم لاری

گلهی گلهی دی دک می زدی

داجهان وارن که زماخوا و نده

د شفتا لو گل مخ می دیاردی

زامیه پا خه چه وخت دکاردی

کاروان روان دی ورسره ایزده

قام او وطن مو د بپر خو اړو زاردی

دک بی له گل کر، خپل اور بلونه

غافل له حاله د خپل دیاردی

بهار بی له گلو لښان ته اباد کر

دوب په سرو او بنکو زمار خساردی

ز زده می په مینه دا شنا غورزی

پوهه زه نشوم دا خه اسرار دی

غوټی غور بیو لی ساز د بو واته

غم دانشنامی به زره انبار دی

غاقول اشنامی د بل در بی دی

عاشق له لاسه در قیب خو اړدی

بهار به شه کرم، بهار به شه کرم
چهارمی نهوی گلزار به شه کرم
زه نو تکی و ای کاشکی الو تپ
سه عمری قیده می زره از اردی

یامی زره نهو ای بهدی گو گل کنبی
یا بند ئی نهو ای پدی بو رجل کنبی
یامی قدرت و ای چه می بدل کرای
تقدیر می ولی داسو را نگار دی

د بهار و ر یخی و ر سره ژاری
نجلی چه سوال کاخپل اشناغواری
په سر و منگلو پی شین آسمان که
بنفشه گل دی که منخ دیار دی

خار به آیه گلو خنی چدا کی
دا تور ه شیه به یه مو نبر صبا کی
قلم په لاس کنبی «خادم» ژ را کما
باران در حمت په دی دیار دی

قندهار: دحوت ۲۵، ۲۶

ننگرهار

ننگر هاره ننگر هاره
پیشو نخوا دباغ بها رما

ای آر مه ای جهته
تیب دی مه شه او چت غرو نه

د افغان شان و نشو کشته
وچ دی مه شه دك سیندونه

خو په علم و فن دی پوروی
اولادستادی تل مغور وروی
ای له کل جها نه غوره
لوره کونده ای سپین غره

ای باد پینه بنکار غلیه
ای کنیره ای لغما نه
خو گیا نیمه نور ستا نه
چپر هاره شاهی کوته

ای نازیبا نه بقی کوته
ای کامی ای سر خروده
سل سلامه سل در و دمه
دی په تاوی ننگر هاره

د جمال شه ننداری دی
خومره بنکلی ستادری دی
په جلگو او چمندو کنبی
په شنوونو گن بنو کنبی

بلبلان پیکنبی چغپزی
دشو دو ویالی بهیزی
بنی مپوی او نعمتو نه
بنکلی بنکلی صور تونه

خومره صافه ئی فضا ده
اوردی ژ می بنه هواده
دازمو نبره ننگر هاردی
(چه همیشه پیکنبی بهاردی)

د لته ناز او کر شمی دی
د زوی خوزی زغمی دی

سنگار و نه مکیز و نه
 تا کتبی مینه محبت شته
 آرزو مند و تازه زرو نه
 سر یتوب او شجاعت شته
 چه د خو پوری جهان وی
 غمی د ا افغانستان دی
 لکه گوته قول جهان دی
 ننگرهار پیکینی بهتر دی
 دا وطن زمو نزه سر دی

دلته هر شوک هو سیزی
 یو خاد م چه نه لخوا ئیزی

جلال آباد د ۱۳۳۰ د ثور اول

دا لخوا د ا افغانستان د
 د لخوا د ا افغانستان د
 د لخوا د ا افغانستان د
 د لخوا د ا افغانستان د

د لخوا د ا افغانستان د
 د لخوا د ا افغانستان د
 د لخوا د ا افغانستان د
 د لخوا د ا افغانستان د
 د لخوا د ا افغانستان د
 د لخوا د ا افغانستان د

د لخوا د ا افغانستان د
 د لخوا د ا افغانستان د

له لخوا نه کتبی تېر شه

له لخوا نه کتبی تېر شه چه جان ته ور سي
 دوښمنوپه لار درومه چه کاروان ته ور سي
 فرهاد شه که شیرین غوازی مجنون شه که لیلی

په تینگه مسلمان شه چه سبحان ته ور سي
 په دغه مذلت کتبی ما د شعر زینه اینی

را لخوا که پیکینی خپری چه آسمان ته ور سي
 دغو ث و د ا قطاب د عوه به نه خیر ور قیبه

په تله د نپی که مسلمان ته ور سي
 ملا و تیره خدمت ته بی غرض او تعصبه

د قام په مرضو کتبی به در مان ته ور سي
 خادمه ورته و گوره (دردمند) درته ولار دی

د مینې لاس کره او زد چه سیستان ته ور سي

جلال آباد - د جوزا ۳۳۰

د لخوا د ا افغانستان د
 د لخوا د ا افغانستان د
 د لخوا د ا افغانستان د

د لخوا د ا افغانستان د
 د لخوا د ا افغانستان د
 د لخوا د ا افغانستان د
 د لخوا د ا افغانستان د

د آزادی دوره

آخر دوره د آزادی په دی دنیا راغله

تیاره شوه تیر په بشر باندی رنهارا غله

ما چه ویلی محبوبا د آزادی را د رومی

ملکړ په پاڅه چه هماغه محبوبا را غله

ما به ویل دوی به خندل په مسخر و یا حسد

در قیبا تو په دی حال باندی خندا را غله

بس بس می اوربدو تر هغه چه دینکلی وطن

دور کېد و محوه کېدو ماله سودا را غله

د عشق په او رخو ما د صبر او به اچو لی

نا صبحه خدای زوجه چه د جنون بیارا غله

ما د مظلوم وطن په حال باندی تر هغه ژړل

چه د مرغا نو هم په ما باندی ژر را غله

سر گومه پروت و په غفلت کښی بی خبره چه خو

(وینې شه) وطن ته له آسمان خنی ندا را غله

جلال آباد - ۱۳۳۰

افسوس می دی په خان

افسوس می دی په خان باندی چه خان نه پېر نم

حیران یم دی جهان لره جهان نه پېر نم

جانان راته ویلی دی د ناز په کر شمو کښی

عاشق نه پېر نمه غمازان نه پېر نم

آزاد تر قیخواه غیرتی قام لر مه خلقه

دی ما پېر نی که زه افغان نه پېر نم

لوتی می غمازان په جمعیت کښی دیا را نو

داڅه سر دی خا و نده چه باران نه پېر نم

مشری که په خدمت وی دانسان په جامعه کښی

دمشر کشر حق وی په خان نه پېر نم

دستور او اجمن خاموشا نه هر ه شپه و ینم

په د و مره عظمت سره آسمان نه پېر نم

د قام د مرگ و ژوند بحثونه اورم عزیزانو

قسم سستا سو په سر پښتو نستان نه پېر نم

دیور ندراته جوړ کړی کو د قاف دی په خپل کور کښی

دیو کورو کهول خپلو خپلوان نه پېر نم

په دی رنه دنیا کښی په ما هغه شان تیاره ده

ر هبر نه پېر نمه رهروان نه پېر نم

جلال آباد - ۱۳۳۰

ما اید لی دی دیر

م په کو تکو نو اقرار ونه ما لید لی دی دیر
 په خوار غریب هسی ظلمونه مالیدلی دی دیر
 خیانت چا و کړلو شوک پکښی بندې شو خوشی
 په هسی شان خراب کورونه مالید لی دی دیر
 آخبر خو بس که دولت چا گورلره وری نه دی
 ویران د ظلم محلونه مالید لی دی دیر
 په کېده وزی، تن بر بند نادان پښتون و گوره
 تا کره سل قسمه عیشو نه مالید لی دی دیر
 پر بزده چه پوه شی داستاقوم دی پردی خونه دی
 که نه خراب به شو خو بو نه مالید لی دی دیر
 حکومت کله روا کړی دو مره ظلم و ستم
 حا که ستا شخصی کارونه مالید لی دی دیر
 له دی غریب وطنه تا خو مره دولت که حصول
 تا جره ستا غلی جبر و نه مالید لی دی دیر
 به خپلو گو تو تور تاریخ خان ته نورو نه لیکي
 جا نا نه تا نه نفر تونه مالید لی دی دیر
 ز لمو را غوند شیء د وطن د خدمتونه د پاره
 تللی له تاسی فرصتونه مالید لی دی دیر
 هغه غازی چه په خدمت سره محمود دی د قام
 دده په ذات کښی نه خو بونه مالید لی دی دیر
 ر نهارا غلی په مشرق ده ظلمتونه د رومی
 چه حقیقت نه منی هغه ملتونه د رومی

مینی لېونی کرم

گوتی می په زخم باندی مهوه خوز من یم

نور د غم نغمه را ته و نه وائی غمجن یم

خه او رو چه و لگید و ای خدا په ما غریب

دود می له گو گلله و لاند پزی کره من یم

هیڅ حاجت ئی نشته چه می پښی په زولنو کښی کړی

زه په نری رنج د عشق کښیو تی او ز اولن یم

مړې ایری می مه بوله د تپرو یا د گار و نونه

تا و می په سینه کښی دی دغلی اور خو کلن یم

وائی: ویرا نه ده هنگامه ده، افسانه ده زره

یونه یم، په خپله زه د سر و گلو گلشن یم

خلقه زه مین یمه، عاشق یمه، صادق یمه

نه د چا بد خواه یمه، حاسد یمه، دشمن یم

تبر شوم په وزرد مینی دا خلق می نه وینی

نه یمه ساحر نه مسخره دا هر من یم

ژانم په وطن او له وطن څخه ژر پز مه

زه لکه مجنون خپلی لیلی نه گلله من یم

سپین کفن می مه بوله د ستار د مېر نویمه

یا سپینه سپو زی، کښی گوره ونه دشمن یم

طبع د شاها نویز نظر می د باز انودی

مینی لېونی کرمه (خادم) دخپل وطن یم

د تو رې شپې ویده

د تورې شپې ویده غافل دی صبا نه پېر نی

د الصلوة نارې نه او ری ملا نه پېر نی

توئی توئی د جهالت او د نفاق په تور ه

په کت کتې پروت دی خپل طیب و دوانه پېر نی

وینی می و چې شوی په ستر گو کتې دده له غمه

په غموسو گو د غه وینی ژرانه پېر نی

سره له علمه ئی رسوا شومه په مینه کتې زه

دی لا ترا وسه خپل دمینی رسوانه پېر نی

سوچه پښتون و شو بی ننگه از بر ای خدا نه

دین و ایمان په پیسه پلو ری خدا نه پېر نی

مایه وفا کتې ورتسر او مال په دو کتې پښو دل

جفا د بل ئی کره پسند ه وفا نه پېر نی

رقیبه! پر بزرده داسا و قوم دی خوار کر لو ډیر

له نا یو هیه خپل صبا او بیگا نه پېر نی

مشکله نه ده که دخوار و مزه گاره وی خو ک

مشکله داده چه خادم او گدا نه پېر نی

زه قلند ریم په کچکول کتې جها نونه لرم

و ایی فقیر دی را نه گوری او مانه پېر نی

.....

آه و فریاد

ندوایمه دا چه زه مقصد ولی موندی نشم

وایمه تش دا چه زه نو ولی خو زیدی نشم

ما لره لذت دی د منزل په لنډ ولو کتې

ماته وائی کتې زه په دغی پو هېدی نشم

اورد عشق اشما ندی ناصحه د سکون سره

زړه می دپاری غونډی ری پېر نی تینگی دی نشم

بند طوطی د پایه ژره غونډی او از داویل

بیر ته دروازه کی په پنجره کتې غز پدی نشم

ای د شنه اسمان زانو پیغام زما لیلی لره

یوسی زه بندی یسه دیدن نه رسېدی نشم

پت او رپه سیننه د غره کتې دایه انفلاق کتې وې

چوم نه پاتې کېز مه زه دلته خا ئېدی نشم

دا آه و فریاد کاوه قلم په خپل صریر کتې

دغی قرآن هم چه تاو شوی و حریر کتې

غزنی میزان ۱۳۳۱

دور دی ۲۷۴۶

[۱۱۸]

خی می له خولی آه و فغان

خی می له خولی آه و فغان خدا به طاقت کری نشم
د پر شو په ما ظلم و ستم دا بار ونه وری نشم

بار شو په لمسون در قیب نه اخلی خبر زما

نه لپیزی قاصد ما لره زه ور له ور تلی نشم

لری به پور نی کر مه زه لیکه غوقی له مخ

یار می نن راخی په چمن نوره تینسکیدی نشم

د ک پلو له گاو زه دیا ردر له راغلی یم

ای ریباره خدای دیاره زی پخلا کوی نشم

زده می دخا دم په غزل ای مطربدینه که ته

ستا د سیر یندی له غبزه بل خه او ربدی نشم

[۱۱۹]

خاستمه

لیکه دا دفتر تمام شو

هسی هر دفتر تمام شی

هره چاره چه آغاز شی بیا هم هغسی انجام شی

بی ذات دلویه خدایه نور نوه ر خه انصرام شی

په خدمت بی ایتید او ه اوس په خیری بی اختتام شی

دا قطری دز خمی زرده دی که دخلکو ور ته یام شی

دشل کالو ز حمتو نه عزیزا نو ته انعام شی

دا بیدارو هر غلرو بنه مهل شو لو تیار!

دا خدمت د خیر په لار کنبی که افغان ته شی په کار!

غلطنامه

سره ددیر کوشه بیا هم به کتاب کتبی دیری طاعتی غلطی - یا ته شوی دغتر غلطیو
 داصلاح دیاره مونیز غلطنامه ترتیب کړه ، ولی کومې غلطی چه د وړاندې وړ و سته څخه
 معلومیدای شی هغه مونیز پښوډي، او غلطنامه مواوزده نیکر په :

غلط	کړنځه	مخ	کښه
صحیح	۷۷	۱	۱
کړنځی	۷۷	۱	۱
درومی	۷۷	۳	۲
په سر	۷۷	۴	۳
نیکر	۷۷	۴	۴
می بدی	۷۷	۴	۵
مفضل	۷۷	۱۵	۶
د نیا ته	۷۷	۵	۷
انسان	۷۷	۲	۸
یو پښته	۷۷	۳	۸
وریسی	۷۷	۲	۹
مجراب	۷۷	۹	۹
ما نیمه	۷۷	۲	۱۱
و و ته	۷۷	۲	۱۱
دینمزی	۷۷	۴	۱۲
توسن	۷۷	۸	۱۳
وریخی	۷۷	۸	۱۶
اواز دتلو	۷۷	۲	۲۰
پښتون	۷۷	۲	۲۰
نغمی موزده	۷۷	۱۴	۲۰
دنیوود	۷۷	۱۸	۲۰
نوی خیال نوی	۷۷	۱۸	۲۲
دجایی	۷۷	۶	۲۲
ملکتی	۷۷	۱۴	۲۲
	۷۷	۲۱	۲۲
	۷۷	۴	۲۲
	۷۷	۵	۲۲
	۷۷	۲۲	۲۲
	۷۷	۲	۲۲

[Faint, mostly illegible handwritten text in Pashto script, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

دليل الحيف (ب)

کښه	مخ	کرښه	غلط	صحيح
۲۴	۲۶	۱۷	لوی	نوی
۲۵	۲۷	۲	لښک	لکه گل
۲۶	۲۷	۷	ونړه	ونړه
۲۷	۲۹	۱۳	کښه	کښه له
۲۸	۲۹	۲۰	ویني	ونه ویني
۲۹	۳۰	۷	سر وډنه	سرونه
۳۰	۳۰	۱۰	متحاج	محتاج
۳۱	۳۱	۸	بی پشان	بی شان
۳۲	۳۳	۱۲	رالله	راتله
۳۳	۳۶	۵	د زلمر	شور د زلمو
۳۴	۳۶	۷	مگر	مگر نه
۳۵	۳۸	۱۶	نه بی دولت	نه بی دولت
۳۶	۳۸	۱۸	در دامل	در دامل
۳۷	۳۹	۳	گر ز بندلو	گر ز بدلو
۳۸	۳۹	۱۴	وه	ده
۳۹	۳۹	۸	د انار	دیلولا ندي انار
۴۰	۳۹	۲۰	د کابه شی	د کالو نه شی
۴۱	۴۰	۶	مړيو	مړيو ژاندي
۴۲	۴۰	۱۶	بره	بارې
۴۳	۴۳	۱۵	بڼه	رېښه
۴۴	۴۳	۱۷	بجو نه	بجو نه
۴۵	۴۷	۱۵	دمشرق	دمشرق
۴۶	۴۷	۲۶	ملت د سقر کو	ملت د نر کو
۴۷	۵۰	۵	په زاده	له زاده
۴۸	۵۱	۴	کانه	کانه
۴۹	۵۲	۹	د زلمی	د زلمی
۵۰	۵۴	۷	نافه ان	نافه وان

(ج)

کښه	مخ	کرښه	غلط	صحيح
۵۱	۵۸	۳	منظره	منتظره
۵۲	۶۰	۷	کښې نژدې	کښې نژدې
۵۳	۶۰	۱۵	کمال	کمال
۵۴	۶۰	۱۸	لاينه	لاينه
۵۵	۸۶	۱۱	(مه غر فوه)	(مه غر فوه)
۵۶	۹۱	۱۰	ننه	د ننه
۵۷	۵۳	۱۱	اوره	واړه
۵۸	۱۰۶	۲	غواړی پکښې	غواړی خدمت پکښې
۵۹	۱۰۷	۱۵	وارن	وران
۶۰	۱۱۵	۱۰	زړه	زه
۶۱	۵	۲۰	بز	تيز
۶۲	۱۱۶	۱۶	میزه	بزه

نیم د قندهار او نیم د کابل په مطبعه کښې چاپ شو

۱۳۹۶

دمصنف چاپ شوی کتابونه

(۱) - دمرغلرو امیل	داشعارو مجموعه
(۲) - نوی ژوندون	ادبی، اجتماعی
(۳) - رو هی گلونه	ادبی - انتخابات
(۴) - پښتنو لوی	ملی - اجتماعی
(۵) - د کوچنیانو اخلاقی پالنه	تربیوی
(۶) - بایزید روښان	(دطبع لاندی) سوانح او مشاهیر
(۷) - دشرف سر گذشت	رومان

یادونه: اول او آخر کتاب له اداری څخه په بیه واخلي.

(دمرغلرو امیل د اصلاح د نشر یاتو د مسلسل لمبر (۳۰) لاندی) خپور شو

د کتابونو نومونه